

destacan las declaraciones de Indonesia, Turquía e India criticando la guerra. Los países que hasta hace poco eran considerados como socios menores del G20 han demostrado una creciente autonomía. Así pues, la cumbre del G20 ha demostrado que sigue habiendo contrapesos al poder de las dos grandes potencias globales. Nacido de la necesidad de hacer frente a la falta de coordinación durante la crisis financiera asiática de los años noventa del siglo pasado, hoy el G20 también sirve para hacer frente a las diversas crisis actuales y para tratar de desescalar la situación.

Por su parte, Iván Krastev argumenta en *The Financial Times* que las inseguridades y las ambiciones de lo que podríamos denominar las potencias medianas están configurando el emergente panorama geopolítico. Observada desde la distancia, la guerra de Ucrania podría parecer una repetición del enfrentamiento de la Guerra Fría entre el “mundo libre” y el autoritarismo ruso (y chino). Sin embargo, una mirada más cercana muestra una imagen más compleja. Mientras que los aliados de los Estados Unidos a Europa se unieron en defensa de Ucrania y contra el apoyo tácito de Pekín a la guerra de Putin, otros estados, especialmente del sur, han tenido una respuesta diferente. Esto tiene sentido en el contexto del colapso del orden posterior a la Guerra Fría. Un aliado tradicional de los EUA, Arabia Saudí, y uno de sus socios actuales en materia de seguridad, India, han reformulado sus lazos con los EE. UU. Paralelamente, los antiguos aliados de Rusia en Asia central también han empezado a expresar sus recelos. En el caso de Kazajistán, la invasión rusa de Ucrania no ha reforzado la alianza de Moscú con Astana, sino que la ha roto. Así pues, la guerra de Ucrania ha puesto de relieve el activismo de las potencias medianas —Suráfrica, India, Corea del Sur, Alemania, Turquía, Arabia Saudí e Israel, para citar algunas— como principal motor de la remodelación del escenario internacional. Destaca el hecho que estos países son heterogéneos: algunos son democracias mientras que otros son autocracias y otros ocupan una zona gris intermedia. Algunas de estas potencias medianas son países en desarrollo con poblaciones en auge, mientras que otras son potencias económicas que luchan contra el declive demográfico. Algunas se han ganado el estatus de poder medio gracias a su tamaño, otras gracias a su poder económico. Pero todas comparten una característica fundamental: están decididas a ser actores y ya no simples invitados a la mesa. Tal como argumenta Shannon O’Neil en su libro *The Globalization Myth* (Yale University Press, 2022), en la mayor parte del mundo la globalización se traduce en regionalización y esta es la clave de la influencia creciente de las potencias medianas.

Desde las páginas de *The Economist*, Tom Standage, editor de *The World Ahead 2023*, destaca diez temas y tendencias a los que habrá que estar atentos el próximo año. Primero, la guerra en Ucrania, puesto que los precios de la energía, la inflación, los tipos de interés, el crecimiento económico, la escasez de alimentos, todo depende de cómo se desarrolle el conflicto en los próximos meses. Segundo, se acerca un periodo de recesiones en las principales economías a medida que los bancos centrales suban los tipos de interés para luchar contra la inflación, un efecto de la pandemia que se ha visto incrementado por los altos precios actuales de la energía. Tercero, el cambio climático, ya que en la medida que los países se apresuran a asegurar su suministro energético, están volviendo a los combustibles fósiles, a pesar de que a medio plazo la guerra acelerará el cambio hacia las energías renovables como alternativa más segura a los hidrocarburos suministrados por los autócratas. Cuarto, en cuanto a China, en algún momento del próximo mes de abril, su

población será superada por la de India. Con la población de China en declive y su economía enfrentándose a vientos contrarios, se abrirá el debate sobre si China ya ha llegado a su punto máximo ya que un crecimiento más lento significa que su economía podría no superar nunca la de los Estados Unidos. Quinto, unos Estados Unidos divididos en la medida que a pesar de que los Republicanos han tenido un resultado peor del que esperaban en las elecciones de medio mandato, las divisiones sociales y culturales sobre el aborto, las armas y otros temas candentes continuarán después de una serie de sentencias controvertidas del Tribunal Supremo. Sexto, la posibilidad de que estallen nuevos conflictos ya que la focalización de la atención en la guerra en Ucrania aumenta el riesgo de conflicto en otros lugares. Con una Rusia empantanada en el oeste, varios conflictos pueden estallar en su patio trasero. Por su parte, China podría decidir que nunca habrá un mejor momento para hacer un movimiento en Taiwán. Las tensiones entre India y China podrían estallar en el Himalaya. E incluso Turquía podría estar tentada de apoderarse de alguna isla griega en el Egeo. Séptimo, se seguirán produciendo cambios de alianzas. La OTAN, revitalizada por la guerra de Ucrania, acogerá dos nuevos miembros. Arabia Saudí podría unirse a los Acuerdos de Abraham, como socio principal de un nuevo bloque emergente. Otras alianzas como el Quad, el Aukus y i2u2 (un foro de sostenibilidad que reúne India, Israel, los Emiratos Árabes Unidos y los Estados Unidos) también podrían adquirir más protagonismo. Octavo, la vuelta del turismo: a medida que la gente vuelve a viajar después de las restricciones impuestas por la pandemia, el gasto casi recuperará su nivel de 1,4 billones de dólares de 2019, gracias principalmente a la inflación que ha hecho subir los precios. En cambio, el número real de viajes turísticos internacionales, de 1.600 millones, todavía estará por debajo del nivel previo a la pandemia (1.800 millones en 2019). Noveno, el desarrollo del Metaverso: 2023 dará algunas respuestas cuando Apple lance sus primeros auriculares para Metaverso y Meta decida si cambia su estrategia ahora que el precio de sus acciones va a la baja. Finalmente, el año que viene también promete la aparición de nuevas palabras como nimbys, yimbys, criptomonedas, criptografía post cuántica, synfuel... Standage concluye que, en perspectiva, la pandemia marcó el final de un periodo de relativa estabilidad y predictibilidad en geopolítica y economía. El mundo de hoy es mucho más inestable y convulso debido las vicisitudes de la rivalidad entre grandes potencias, las réplicas de la pandemia, la coyuntura económica, la emergencia climática y los rápidos cambios sociales y tecnológicos. La imprevisibilidad es la nueva normalidad.

En *Foreign Affairs*, Mo Ibrahim apunta que a pesar de que África es un continente rico en recursos, hoy en día todavía sufre el azote de la pobreza. De los 46 países que las Naciones Unidas considera «poco desarrollados», 35 son africanos. Si bien el legado del colonialismo tiene mucho que ver con ello, también hay factores internos que tienen un papel muy importante en la limitación del crecimiento del continente. Es una realidad que el colonialismo dejó una herida muy profunda. Las fronteras políticas, dibujadas por los europeos, se suman a la configuración del modelo económico de la mayoría de países africanos, puramente extractivo por parte de Occidente y sin ningún tipo de integración continental o producción agrícola propia que alcance las necesidades de la población. Aun así, la historia colonial no justifica por sí sola la situación actual. La corrupción, los gobiernos totalitarios que cometen crímenes contra la población y, especialmente, la concentración de la economía en sectores extractivos de recursos como el petróleo y los diamantes han configurado en la mayoría de países un paisaje desolador. Paralelamente, la

Unión Africana no puede participar en el G7 o en el G20, el poder de veto de Rusia o China impide al Consejo de Seguridad de la ONU castigar a los dictadores africanos, y los Estados Unidos y la UE no hacen mucho para controlar el dinero ilegal que llega a sus bancos. Además, a pesar de que algunos países africanos tienen ratios de la deuda pública/PIB inferiores a los de algunos países europeos, los inversores internacionales los consideran poco seguros para las inversiones. Para progresar, África se tiene que integrar económicamente y en este sentido la Unión Africana esbozó un acuerdo de libre comercio en 2018, pero su implementación todavía está en fase de desarrollo. La energía es otro tema delicado, porque si bien la mitad de África ya produce energía de fuentes renovables, para poder cubrir la enorme demanda energética de su población en crecimiento necesita el gas que tanto condena Occidente.

En cuanto a la guerra en Ucrania, en un discurso que describe un plan de paz de diez puntos, el presidente de Ucrania, Volodymyr Zelensky, pidió a los líderes de las principales economías del G20 reunidos en Indonesia poner fin a la guerra. La revista *Le Grand Continent* ofrece un análisis de los diez puntos presentados por el presidente ucraniano. Primero en cuanto a la seguridad nuclear, Rusia tiene que retirarse de la central de Zaporizhia, que debe ser transferida inmediatamente al control de la Agencia Internacional de Energía Atómica. Segundo, garantizar la seguridad alimentaria mediante la iniciativa *Grain From Ukraine* mediante la cual Ucrania tiene previsto exportar 45 millones de toneladas de alimentos. Tercero, restablecer la seguridad energética, puesto que alrededor del 40% de la infraestructura energética ucraniana ha sido destruida. Cuarto, el retorno de presos y deportados, ya que miles de ucranianos —soldados y civiles— se encuentran en cautividad y 11.000 niños han sido deportados a Rusia. Quinto, hay que restablecer la validez del derecho internacional, y esto sin ningún tipo de compromiso con el agresor, porque la Carta de las Naciones Unidas no se puede aplicar de manera parcial, selectiva o a la carta. Rusia debe garantizar la integridad territorial de Ucrania en el marco de las resoluciones pertinentes de la Asamblea General de la ONU y los acuerdos internacionales vinculantes aplicables. Sexto, Rusia tiene que retirar todas sus tropas y fuerzas armadas del territorio de Ucrania. Se debe restablecer el control de Ucrania sobre todas las secciones de la frontera y un cese real y completo de las hostilidades. Séptimo, Zelensky pide la creación de un Tribunal Especial para juzgar la agresión rusa y de un mecanismo internacional para compensar los daños causados por la guerra. Octavo, hay que asegurar la protección inmediata del medio ambiente. Millones de hectáreas de bosque han sido quemadas por los bombardeos y cerca de 200.000 hectáreas están contaminadas por minas y obuses sin explotar. Noveno, hay que establecer medidas de prevención de cualquier tipo de escalada. Ucrania no es miembro de ninguna alianza y Zelensky considera que Rusia pudo iniciar la guerra precisamente porque Ucrania se mantuvo en la zona gris, entre el mundo euroatlántico y el imperialismo ruso. Finalmente, una vez se apliquen todas las medidas anteriores, cuando se empiecen a restablecer la seguridad y la justicia, las partes tendrían que firmar un documento que confirme el final de la guerra.

Paralelamente, desde *The Economist* se exploran las diferentes posibilidades de finalizar el conflicto en Ucrania tras la retirada de las tropas rusas de Jerson y los bombardeos masivos contra las infraestructuras energéticas ucranianas que han colapsado la red eléctrica del país. La evolución de la guerra plantea una pregunta incómoda: ¿hasta cuándo seguirán los

Estados Unidos y Europa proporcionando a Ucrania los miles de millones de dólares de ayuda militar y económica que necesita cada mes para defenderse? A pesar de que los dirigentes occidentales afirman que la ayuda durará el tiempo que haga falta, muchos ciudadanos rechazan la idea de financiar un conflicto indefinido con Rusia. Por ejemplo, a principios de noviembre decenas de miles de personas salieron a las calles de Roma para pedir el fin de los combates. También en los Estados Unidos están surgiendo las dudas. Hace pocas semanas, los congresistas demócratas del ala izquierda hicieron público un llamamiento —si bien se retractaron enseguida— a favor de la apertura de negociaciones. La nueva mayoría republicana en el Congreso surgida de las elecciones de medio mandato, a pesar de que menos amplia de la esperada, recuerda que la política norteamericana podría cambiar drásticamente incluso antes de las próximas elecciones presidenciales, y con ella la política en relación con Ucrania. En privado, los dirigentes occidentales y ucranianos están empezando a reflexionar sobre la mejor manera de poner fin al conflicto. En este contexto, se puede plantear si Ucrania se convertirá en una nueva Finlandia, obligada a ceder territorio y a permanecer neutral durante décadas. O en otra Alemania occidental, con un territorio dividido por la guerra y la mitad democrática incorporada a la OTAN. Un modelo muy debatido es el de Israel, un país bajo amenaza constante que ha sido capaz de defenderse sin alianzas formales, pero con una amplia ayuda militar de los Estados Unidos. En último término, los términos concretos de cualquier acuerdo negociado dependen de lo que pase en el campo de batalla. Es probable que todavía haya muchos más combates antes de que una de las partes se muestre dispuesta a poner fin a la guerra.

En clave política catalana y española, Ignacio Sánchez-Cuenca celebra en *El País* que el bloque de investidura haya decidido modificar el código penal para eliminar el delito de sedición. El ambiguo “alzamiento tumultuoso” al que se refería la ley en el artículo sobre la sedición será sustituido por un delito de desórdenes públicos agravados con penas sensiblemente inferiores a las que se contemplaban anteriormente para los actos sediciosos. Entre otras cosas, se busca así converger con las penas que se aplican en otros países de Europa occidental para este tipo de delitos. El significado político de esta medida — junto con los indultos concedidos por el Gobierno en junio de 2021— supone a la práctica una rectificación sustancial de la respuesta del Estado y del sistema político español a la crisis catalana, con un apoyo amplio a la sociedad. Así mismo, queda claro que una declaración de independencia no es, como tal, un delito puesto que, si bien esta declaración se hace al margen del ordenamiento constitucional, constituye un acto políticamente inválido, pero sin relevancia criminal. El Tribunal Constitucional fue anulando todos los pasos políticos y legislativos que se hicieron en Cataluña para avanzar hacia la separación del Estado, y desde el punto de vista del Gobierno español anterior, la única manera de encarcelar los líderes independentistas pasaba por una interpretación “creativa” de los acontecimientos. Sánchez-Cuenca señala que a pesar de que no se podrá llevar a cabo en esta legislatura, hay que esperar que la siguiente aborde la reforma constitucional que España necesita para establecer un modelo territorial que se reconcilie con la condición plurinacional como la mejor manera de garantizar que crisis como la de la del 2017 no se repitan.

En los asuntos europeos, Suzanne Lynch advierte en la revista *Politico* de las disfunciones que existen en el seno de las instituciones europeas debido a la falta de sintonía entre los

dos cargos más importantes de la UE. El caso es que la relación personal entre la presidenta de la Comisión Europea, Ursula von der Leyen, y el Presidente del Consejo, Charles Michel, es inexistente. El Consejo y la Comisión son las instituciones encargadas de garantizar el equilibrio de poder a la Unión. El tándem anterior Juncker-Tusk tenía sus desavenencias políticas, pero nunca llegó a este nivel de discrepancias personales. La relación entre von der Leyen y Michel cambió a raíz del incidente en Turquía, cuando Michel se sentó junto a Erdogan, relegando a un segundo plano la presidenta de la Comisión que ni siquiera tenía asiento. Desde entonces la relación entre ambos es inexistente, y la falta de intercambio de información está llevando a problemas de coordinación. Los expertos y los funcionarios coinciden en que la presidenta ha sido capaz de adquirir mucho más prestigio que Michel. Se ha hecho un lugar en la agenda mediática y ha conseguido mejores relaciones con Washington. La presidenta, que controla el brazo ejecutivo de la UE, ha superado las expectativas, mientras que Michel ha decepcionado. Sea como fuere, es decepcionante y peligroso que en un momento en que la colaboración y la unidad son más necesarias que nunca, la UE esté inmersa en una batalla de egos en las altas esferas.

En el blog del [Real Instituto Elcano](#), Mira Milosevic-Juaristi alerta de que desde el mes de junio pasado, las tensiones entre Kosovo y Serbia han ido en aumento por la cuestión de las matrículas de los coches, a pesar del anuncio hace pocos días de un acuerdo *in extremis* para evitar una escalada y para normalizar sus relaciones. El gobierno de Kosovo había tomado la decisión de no reconocer las matrículas “KM” de Kosovska Mitrovica, la región poblada por la minoría serbia, obligando a la población a aceptar las matrículas de Kosovo. Paralelamente, durante las últimas semanas se ha producido otro hecho que ha agravado seriamente las tensiones: la destitución del serbio Nenad Djuric, jefe de la Policía a Kosovska Mitrovica, una decisión que contraviene el [Acuerdo de Bruselas](#) de 2013 firmado por representantes de Serbia, Kosovo y la entonces Alta Representante de la Política Exterior de la UE, Catherine Ashton, y ratificado por sus sucesores, Federica Mogherini y Josep Borrell. El Acuerdo de Bruselas es un documento que pretende crear un marco para la normalización de las relaciones entre Belgrado y Pristina, contempla una amplia autonomía para la población serbia de Kosovo y, más importante todavía, la creación de una Comunidad de Municipios Serbios en la región de Kosovska Mitrovica. El objetivo final de este Acuerdo era el reconocimiento mutuo para posibilitar un ingreso simultáneo de Serbia y Kosovo a la UE. La situación en Kosovo es más preocupante de lo que es habitual y a nadie le interesa que estalle la violencia interétnica y la manera de impedirlo sería una mayor implicación de instituciones y líderes internacionales. La única manera de salir del actual callejón sin salida es que el gobierno de Pristina cumpla el Acuerdo que firmó en 2013 pero para hacerlo necesitaría cambios legales en la Constitución y el apoyo de la comunidad internacional.

Por su parte, Myriam Revault d’Allonnes plantea desde las páginas de [Le Grand Continent](#) si los valores europeos son universalizables y en primer lugar argumenta que hay que definir de qué universalidad se está hablando y en qué consiste la universalidad. La dimensión universal de los valores europeos nace de una universalidad abstracta, a priori, que algunos denominan “desbordante” porque, partiendo de un origen preciso y asignado (una identidad particular), pretende normalizar y alinear sobre su propio modelo lo que es

diferente de ella misma. Es la crítica que se dirige constantemente a este tipo de universalidad por parte de quien ve, con razón, la expresión oculta de una hegemonía (económica, colonial, cultural). Esta universalidad es efectivamente el simple trasplante unilateral de una forma singular dominada efectivamente por la modernidad occidental. Pero es precisamente esta universalidad la que se invoca en la reivindicación de una identidad europea monolítica, basada en valores cristianos y en busca de un relato globalizador. Pero hay otra manera de pensar lo universal, y esta no es en ningún caso ajena a la historia o al espíritu europeo: al mismo tiempo como exigencia política —que se tiene que aplicar a toda la humanidad— y como requisito antropológico que afirma la existencia de estructuras de pensamiento comunes y trascendentes a todas las culturas. La autora argumenta que en último término la única universalidad real es la que está abierta a la alteridad y es habitada por la pluralidad. Para entenderla hay que salir de esta lógica binaria donde se enfrentan una universalidad autoproclamada y la crítica a una universalidad siempre reducida al discurso de la dominación.

Janan Ganesh afirma en *The Financial Times* que este año los diferentes movimientos autocráticos de más relevancia de Occidente (y del mundo) han sido superados por la democracia liberal. En Francia Emmanuel Macron ha vencido a Marine Le Pen; en el Reino Unido el año se acaba con Rishi Sunak, cuando había empezado con Boris Johnson (el interludio de Liz Truss solo duró 44 días); en Brasil Jair Bolsonaro ha perdido las elecciones y las elecciones de medio mandato norteamericanas han sido una derrota para el sector más extremista del Partido Republicano, complicando la vuelta de Donald Trump a la Casa Blanca. A pesar de que es cierto que en Suecia, Italia e Israel el populismo ha conseguido avanzar, el cómputo general anual es decepcionante para los autócratas. Ganesh sostiene que las autocracias son rehenes de la suerte porque a pesar de que alegan ser más eficaces que las democracias, una guerra con movilización de la población (ni que sea parcial) o un estancamiento económico derivado de unos confinamientos drásticos y reiterados no son muy buenos para la salud de un régimen. Por muchas reservas de gas (Rusia) o misiles antiportaaviones (China) que se tengan, la idea imperante entre los autócratas de que el liberalismo será borrado de la historia como un gen defectuoso no tiene mucha base.

Aun así, hay que seguir vigilantes ante los peligros, puesto que las consecuencias de la COVID-19, la guerra de Ucrania y la inflación tensan las costuras de la democracia en el mundo. Según el Instituto Internacional para la Democracia y Asistencia Electoral ([IDEA Internacional](#)), entre 2016 y 2021 los países que han girado hacia más autoritarismo son más del doble de los que se han movido hacia una mayor calidad democrática. Su informe *The Global State of Democracy 2022* que acaba de ser publicado revela que la reciente serie de crisis globales —incluyendo la invasión rusa de Ucrania y los conflictos en Etiopía, Myanmar, Siria y Yemen— parece indicar la aparición de un nuevo *statu quo*, definido por el incremento de la volatilidad y la incertidumbre. Las encuestas de opinión llevadas a cabo estos últimos cinco años muestran una disminución de la confianza de los ciudadanos en el valor de la misma democracia. Esto no es ninguna sorpresa en la medida que el núcleo de cualquier contrato social es que los ciudadanos aceptan ser gobernados a cambio que quienes los gobiernan les proporcionen determinados bienes básicos. Y durante este periodo, la capacidad de las democracias para proporcionar bienes públicos clave a sus ciudadanos y para cerrar la brecha entre las expectativas sociales y el rendimiento

institucional está cada vez más en riesgo. Es cierto que los contratos sociales varían según el contexto cultural e histórico, pero todas las democracias comparten determinados puntos básicos en común, como por ejemplo el respeto a los derechos civiles y políticos individuales, elecciones justas y competitivas, cierto control sobre el poder por parte de los gobernados, el acceso efectivo al gobierno y un conjunto de derechos que hacen posible una vida digna. En último término, el informe también subraya que la democracia se tiene que revitalizar, no para que tenga que prevalecer en una supuesta nueva era de la Guerra Fría, sino porque sigue siendo la mejor oportunidad para preservar lo que es necesario y valioso para dignificar la vida de las personas.

En *The Atlantic*, Tom McTague reflexiona sobre el acontecimiento planetario por excelencia, el controvertido Mundial de fútbol que está teniendo lugar en Qatar, que califica como la absurdidad más grande de la historia del deporte. En 2010, el órgano rector del fútbol mundial, la FIFA, concedió la organización del acontecimiento deportivo más popular y prestigioso del mundo a una pequeña autocracia de Oriente Medio con una población de apenas 3 millones de habitantes, pero donde los ciudadanos de esta nacionalidad solo representan poco más del 10%. El resto son algunos expatriados muy ricos de otros países y un enorme ejército de migrantes pobres que hacen la mayor parte del trabajo. Que Qatar pudiera vencer las candidaturas de los Estados Unidos, Australia, Japón y Corea del Sur era tan indefendible que es imposible no concluir que el conjunto del sistema está podrido. Pero más que un escándalo puntual, el Mundial catari es una metáfora del mundo en el que vivimos, y no solo del mundo del fútbol. Este Mundial es lo que pasa cuando una organización internacional corrupta con un gran poder y poca responsabilidad se hace cargo de cosas importantes; cuando las democracias están dispuestas a vender sus instituciones e incluso su cultura, al mejor postor; y cuando economías enteras dependen de la explotación de mano de obra barata y globalizada y de capital no regulado. Qatar y los otros estados del Golfo quieren diversificar sus economías para sobrevivir el día que se seque la fuente de su riqueza, el petróleo y gas. Y lo quieren hacer protegiendo sus regímenes autocráticos. Para conseguirlo, invierten en deporte, entretenimiento, turismo y transportes, con la esperanza de convertirse en polos atractivos de una futura economía global con impuestos bajos, donde los ricos vayan a vivir, trabajar, comprar y relajarse lejos de las cargas pesadas de la democracia, servidos por un ejército de trabajadores migrantes pobres. Su inversión en el deporte es solo una parte de una estrategia más amplia. Occidente no sólo acepta su dinero para sus equipos deportivos, sino que compra sus combustibles fósiles y a cambio les vende armas. Esperar que los deportes actúen como una excepción honorable mientras el resto de la sociedad intenta ganar tanto dinero como sea posible independientemente de la moralidad o la seguridad a largo plazo de sus países, es ridículo. El hecho es que Europa hace años que se vende al mejor postor. Toda la estrategia geopolítica de Alemania ha estado vinculada a Rusia y China, dos estados considerados amenazas estratégicas por la OTAN. El Reino Unido ha subastado infraestructuras y activos básicos, tanto si esto implica dar a China una participación en la industria nuclear del Reino Unido como proporcionar a Rusia servicios financieros y oportunidades inmobiliarias para lavar su dinero. Occidente ya no es ni tan rico ni tan dominante en el mundo como antes. Tiene que tomar decisiones difíciles que impliquen compromisos. Pero si el plan era mantener la riqueza, la seguridad, la independencia y la integridad nacionales, las últimas décadas han sido un desastre. Como el Mundial de Qatar.

En el ámbito económico, Mohamed A. El-Erian afirma en *Foreign Affairs* que más que un simple giro de la rueda económica, el mundo puede estar experimentando grandes cambios estructurales que perdurarán más allá del ciclo económico actual. Tres nuevas tendencias en particular insinúan una transformación de este tipo y es probable que tengan un papel importante en la configuración de los resultados económicos durante los próximos años: el cambio de una demanda insuficiente hacia una oferta insuficiente como principal freno al crecimiento; el fin de una liquidez ilimitada suministrada por los bancos centrales; y la creciente fragilidad de los mercados financieros. Estos cambios ayudan a explicar muchos de los desarrollos económicos inusuales de los últimos años, y es probable que generarán todavía más incertidumbre en el futuro a medida que los choques se hagan más frecuentes y violentos. Estos cambios afectarán los individuos, las empresas y los gobiernos: económicamente, socialmente y políticamente. Y hasta que los analistas no se den cuenta de la probabilidad de que estas tendencias perduran más que el próximo ciclo económico, es probable que las dificultades económicas que causen superen significativamente las oportunidades que generen. Las recesiones y los picos de inflación van y vienen, pero en los últimos años hemos sido testigos de una serie de acontecimientos económicos y financieros mundiales inesperados, si no impensables. Los Estados Unidos, antiguamente un defensor del libre comercio, se han convertido en la economía avanzada más proteccionista. El Reino Unido se ha vuelto de repente en una cosa que se asemeja a un país en desarrollo en dificultades después de que un mini-presupuesto desafortunado debilitara la moneda, impulsara una subida espectacular de los rendimientos de los bonos, provocara una notación de “vigilancia negativa” por parte de las agencias de notación y obligara la Primera ministra Liz Truss a dimitir. Los costes de endeudamiento también se han incrementado mucho, puesto que los tipos de interés de más de un tercio de los bonos mundiales son negativos (creando una situación anómala en que los acreedores pagan a los deudores). La guerra de Ucrania ha paralizado el G-20, acelerando lo que ya era un debilitamiento gradual de la institución. Y algunos países occidentales han convertido el sistema de pagos internacionales, que es la columna vertebral de la economía global, en un arma para castigar a Moscú. A esto hay que añadir la rápida descentralización de China bajo Xi Jinping y su desacoplamiento de los Estados Unidos; el fortalecimiento de las autocracias en todo el mundo; la polarización e incluso la fragmentación de muchas democracias liberales; el impacto creciente del cambio climático; los cambios demográficos; y la migración gradual del poder económico de Occidente hacia Oriente.

La población mundial acaba de alcanzar un nuevo récord: 8.000 millones y se están produciendo debates acalorados sobre la llamada capacidad de carga del planeta, es decir el número total de personas que pueden vivir en la Tierra de manera sostenible. Desde las páginas de *The Conversation*, Lorenzo Fioramonti señala que los expertos generalmente se dividen en dos campos. Hay quién argumenta que tenemos que reducir drásticamente la población humana para evitar una catástrofe ecológica. Y hay quién cree que la tecnología encontrará soluciones inteligentes sin necesidad de abordar el problema de manera activa. Aun así, es difícil calcular cuántos humanos puede soportar el planeta de manera sostenible. Esto a menudo se pasa por alto en los debates políticos, que generalmente tratan la cuestión de manera bastante simplista, basándose en el supuesto de que el aumento del nivel de vida comportará un descenso de la tasa de natalidad. Por lo tanto, según este argumento, la población mundial disminuirá cuando continentes como Asia y

África lleguen a niveles de desarrollo similares a los de Europa y Norteamérica. Fioramonti en cambio considera que ha llegado el momento de repensar nuestro enfoque de la riqueza y desarrollar diferentes maneras de mejorar el nivel de vida. En un nuevo informe del Club de Roma titulado Earth4All se argumenta que los países (especialmente los más industrializados) tendrían que sustituir la investigación del crecimiento económico por medidas más amplias de bienestar social y ecológico. Esto se traduciría en una disminución importante del consumo de materiales, sin perjudicar la calidad de vida general. ¿Qué puede implicar esto a la práctica? Las políticas tendrían que fomentar un mejor equilibrio entre la vida laboral y la vida familiar y la igualdad de género, puesto que el empoderamiento de las mujeres es un determinante clave del crecimiento de la población. También tendrían que optimizar el uso y la eficiencia energética porque la energía más renovable es la que no necesitamos utilizar. También necesitamos prácticas regenerativas y soluciones de producción propia para la fabricación y la producción de alimentos (aproximadamente el 30% de los alimentos a nivel mundial se pierden o se derrochan a causa del consumo excesivo y de los estándares estéticos). Este enfoque de economía del bienestar ayudaría a todos los países (incluidos los más pobres) a adoptar un tipo de desarrollo diferente, capaz de combinar una alta calidad de vida con impactos más limitados sobre el medio ambiente. Es la diferencia entre una economía extractiva y lineal que convierte los recursos en emisiones de carbono y una economía regenerativa y circular que no produce residuos porque la salida de cualquier proceso se convierte en la entrada de otro. En definitiva, vivir mejor y de manera más equitativa nos ayudará a encontrar el equilibrio adecuado también en cuanto a la población mundial, sin necesidad de imponer restricciones.

Respecto del cambio climático y la sostenibilidad, destacan las conclusiones de la COP27 celebrada hace pocos días. Las negociaciones para crear un fondo que compense los países en desarrollo por las pérdidas y los daños que ha provocado el cambio climático han dominado las negociaciones y, finalmente, a pesar de que los estados acordaron establecer este fondo, todavía se tiene que negociar quién pagará y cómo se concretará esta asistencia financiera. El Acuerdo de la COP27 tampoco va más allá de la promesa del Pacto climático de Glasgow de 2021 de reducir gradualmente la utilización del carbón, y el texto tampoco ha anunciado nuevos objetivos ni compromisos, amenazando el objetivo de limitar el aumento de la temperatura global a 1,5 °C, establecido hace siete años en el Acuerdo de París. Los países en desarrollo participaron a la COP27 con la esperanza de progresar en tres frentes: la financiación del clima y el pago de 100.000 millones de dólares anuales tal como se prometió en 2009, la descarbonización global y el reconocimiento de la responsabilidad de los países desarrollados de pagar las pérdidas y los daños causados. Solo se ha conseguido uno de estos objetivos. En este contexto, hay que plantearse por qué ha fracasado la COP27. En primer lugar, debido a la situación geopolítica actual. La cumbre se ha visto eclipsada por la guerra de Ucrania, que ha tensado el suministro de gas, hecho que ha impulsado muchos países a ampliar las reservas nacionales de combustibles fósiles. Por otro lado, esto ha comportado que los países productores de petróleo y gas tuvieran más influencia en la COP27, socavando las negociaciones. Segundo, el momento y la ubicación. La primera semana tuvo lugar durante las elecciones de medio mandato de los Estados Unidos cuando gran parte de los medios de comunicación del mundo dedicaban su atención a la contienda, mientras que la segunda semana coincidió con la cumbre del G20

en Bali, lo que desvió todavía más la atención e hizo que muchos líderes mundiales no asistieron. Para empeorar las cosas, las negociaciones se alargaron hasta el fin de semana, justo cuando la atención se centraba en el Mundial de fútbol y las polémicas asociadas a Qatar. Tercero, la falta de liderazgo. La diplomacia internacional es difícil y requiere invertir una gran cantidad de tiempo, esfuerzo y habilidad. La razón por la cual la COP26 de Glasgow de 2021 dio lugar a acuerdos sobre la deforestación, las emisiones de metano y otras cuestiones fue en parte porque los anfitriones trabajaron para conseguir un consenso durante el año adicional que les había proporcionado la pandemia. Este año, en cambio, la presidencia egipcia subestimó esta tarea. Cuarto, la falta de confianza. Esto se debe principalmente al hecho de que los 100.000 millones de dólares anuales prometidos todavía no se han materializado completamente. Se trata de una cantidad relativamente pequeña si se tiene en cuenta que Qatar ha gastado 220.000 millones de dólares para acoger la Copa del Mundo de 2022. Y tampoco ha llegado el dinero destinado a apoyar en programas de adaptación al cambio climático.

Finalmente, respecto de las nuevas tecnologías, la revista *Le Grand Continent* presenta un estudio sin precedentes en 10 puntos, 12 gráficos y 2 mapas para entender la matriz de la rivalidad tecnológica entre China y los Estados Unidos que estructura el mundo en cuanto a uno de sus aspectos más relevantes: los semiconductores. Los puntos que destaca el estudio son los siguientes: 1) ¿Qué es un semiconductor? 2) ¿Por qué son importantes? 3) La cadena de valor y la interdependencia de los actores clave 4) ¿Por qué Taiwán? 5) ¿Por qué los semiconductores están en el centro de la rivalidad geopolítica global? 6) ¿Cuál es la posición de los Estados Unidos? 7) ¿Cuál es la posición de la Unión Europea? 8) Qué se hace o se prevé hacer para contrarrestar la escasez de semiconductores? 9) Qué impacto han tenido las nuevas restricciones norteamericanas en el mercado global de los semiconductores? ¿Y 10) Qué pasa en caso de escasez de semiconductores? Limitándonos aquí a la importancia de los semiconductores en el escenario geopolítico actual, hay que señalar que recientemente la administración Biden ha decretado una serie de sanciones que llevan la confrontación global en este ámbito a otro nivel, impidiendo que las empresas envíen a China los procesadores de vanguardia necesarios para ejecutar algoritmos de Inteligencia Artificial compleja. Las sanciones no solo se aplican a las empresas norteamericanas, sino también a todas aquellas que utilizan *inputs* americanos en sus procesos de producción (propiedad intelectual, software de diseño, etc.). Esta decisión sigue una serie de decisiones que ya han empezado a reforzar los controles sobre las exportaciones de semiconductores a China. A pesar de que algunos lo ven como un retorno al pensamiento de la Guerra Fría, esta decisión es emblemática de la centralidad de los semiconductores en la rivalidad tecnológica global. Ya hemos visto cómo los actores implicados son también grandes actores geopolíticos, pero una serie de factores ayudan a subrayar todavía más la importancia de los semiconductores: la transformación digital global en curso, la pandemia de COVID-19 con sus efectos disruptivos en las cadenas de suministro y la guerra en Ucrania que está afectando el suministro de materias primas.

Para acabar, Derek Thompson argumenta en *The Atlantic* que las grandes industrias tecnológicas están sufriendo un colapso simultáneo. A pesar de que los niveles de paro en el sector continúan siendo muy bajas, todos los gigantes tecnológicos —Amazon, Meta, Snap o Twitter— han empezado recientemente a rescindir decenas de miles de contratos.

Además, la capitalización de las acciones de estas empresas ha caído más de un 50% durante el último año. Esto, unido a la explosión de la burbuja de las criptomonedas hace que el autor se plantee las razones del porqué de este colapso. Por un lado, se puede argumentar que una de ellas es el tipo de interés. Tras la gran recesión de 2008, la economía se basaba en una baja demanda y unos bajos tipos de interés, lo que propició la inversión en capital riesgo invertido tecnológico. La digitalización de la economía aumentó considerablemente el peso de esta industria. Con los efectos post-pandemia los tipos han subido y, por lo tanto, toda esta inversión y euforia ha ido disminuyendo. Por otra parte, también hay una segunda hipótesis: la industria tecnológica está sufriendo una crisis de mediana edad. Después de una primera época donde había que resolver unos problemas muy complejos, parece que se ha cerrado una etapa. Los directivos están ahora buscando retos en una nueva dirección —como por ejemplo la inversión en el concepto del Metaverso. En este sentido, todas las compañías están utilizando gran cantidad de recursos en iniciativas cuya rentabilidad es incierta. El espacio, los asistentes de voz, la realidad aumentada: ninguna de estas inversiones está teniendo, de momento, una respuesta social. De este modo, la explicación macroeconómica y la psicodinámica son complementarias. La industria llevaba años preparándose para invertir en nuevas aventuras complicadas, pero ha sido golpeada por los efectos de la pandemia. Aun así, nos equivocáramos si diésemos la industria por muerta, asegura Thompson. Estamos en un momento de transición, y de aquí a unos años podríamos ver un futuro incierto que generarán las nuevas aplicaciones de las inteligencias artificiales.

Ilustración: Paul Klee, «Fish Magic», 1925.

En la elaboración de este número del *Diari de les idees* han participado Montserrat Vivó, Martí Serra y Eudald Martínez, estudiantes en prácticas en el CETC.

Política internacional y globalización

Adam Tooze The G-20 Proved It's Our World Government

Adam Tooze analitza a *Foreign Policy* la cimera del G20 celebrada els dies 15 i 16 de novembre a Bali i ressenya que el guió previst era el d'uns enfrontaments entre els EUA i els seus aliats amb el bloc "autoritari" de la Xina i Rússia. Indonèsia, junt amb l'Índia, formaria part del nou bloc no-alineat. Aquest guió, però, només es va complir en part. Tanmateix, el fet que el president rus no pogués atendre la cimera va permetre a la Xina i Índia distanciar-se'n públicament tot i que això no implica que es produís cap tipus de realineament. A la vegada, destaquen les declaracions d'Indonèsia, Turquia i Índia criticant la guerra. Els països que fins fa poc eren considerats com el socis menors del G20 han demostrat una creixent autonomia. Així doncs, la cimera del G20 ha demostrat que segueixen havent-hi contrapesos al poder de les dues gran potències globals. Nascut de la necessitat de fer front a la falta de coordinació durant la crisi financera asiàtica dels anys noranta del segle passat, avui el G20 també serveix per fer front a les diverses crisis i per tractar de desescalar la situació.

Ivan Krastev Middle Powers are reshaping geopolitics

Ivan Krastev argumenta que les inseguretats i les ambicions del que podríem anomenar les potències mitjanes estan configurant el panorama geopolític emergent. Observada des de la distància, la guerra d'Ucraïna podria semblar una repetició de l'enfrontament de la guerra freda entre el "món lliure" i l'autoritarisme rus (i xinès). Una mirada més propera, però, complica la imatge. Mentre que els aliats dels Estats Units a Europa es van unir en defensa d'Ucraïna i contra el suport tàcit de Beijing a la guerra de Putin, altres estats, especialment del sud, han tingut una resposta diferent. Això té sentit en el context del col·lapse de l'ordre posterior a la Guerra Freda. Un aliat tradicional dels EU, l'Àrab Saudita, i un dels seus socis actuals en matèria de seguretat, l'Índia, han reformulat els seus llaços amb els EUA. Paral·lelament, els antics aliats de Rússia a l'Àsia central també han començat a expressar els seus recels. En el cas del Kazakhstan, la invasió russa d'Ucraïna no ha reforçat l'aliança de Moscou amb Astana, sinó que l'ha trencada. Així doncs, la guerra d'Ucraïna ha posat de relleu l'activisme de les potències mitjanes —Sud-àfrica, Índia, Corea del Sud, Alemanya, Turquia, Àrab Saudita i Israel, per citar-ne algunes— com a principal motor de la remodelació de l'entorn internacional. Destaca el fet que aquests països són heterogenis: alguns són democràcies mentre que d'altres són autocràcies i d'altres ocupen una zona grisa intermèdia. Algunes d'aquestes potències mitjanes són països en desenvolupament amb poblacions en auge, mentre que d'altres són potències econòmiques que lluiten contra el declivi demogràfic. Algunes s'han guanyat l'estatus de poder mitjà gràcies a la mida geogràfica, altres gràcies al poder econòmic. Però totes comparteixen una característica fonamental: estan decidides a ser actors i ja no simples convidats a la taula. Tal com argumenta Shannon O'Neil al seu llibre *The Globalization Myth* (Yale University Press, 2022), a la major part del món la globalització es tradueix en regionalització i aquesta és la clau de la influència creixent de les potències mitjanes.

Tom Standage Ten trends to watch in the coming year

Des de les pàgines de *The Economist*, Tom Standage, editor de *The World Ahead 2023*, destaca deu temes i tendències als quals caldrà estar atents l'any vinent. Primer, la guerra a Ucraïna, ja que els preus de l'energia, la inflació, els tipus d'interès, el creixement econòmic, l'escassetat d'aliments, tot depèn de com es desenvolupi el conflicte en els propers mesos. Segon, s'acosta un període de recessions a les principals economies a mesura que els bancs centrals pugin els tipus d'interès per lluitar contra la inflació, un efecte de la pandèmia que s'ha vist incrementat pels alts preus actuals de l'energia. Tercer, el canvi climàtic, ja que atès que els països s'afanyen a assegurar el seu subministrament energètic, estan tornant als combustibles fòssils, tot i que a mitjà termini la guerra accelerarà el canvi cap a les energies renovables com a alternativa més segura als hidrocarburs subministrats pels autòcrates. Quart, pel que fa a la Xina, en algun moment del proper mes d'abril, la seva població serà superada per la de l'Índia. Amb la població de la Xina en declivi i la seva economia enfrontant-se a vents contraris, s'obrirà el debat sobre si la Xina ja ha arribat al seu punt màxim ja que un creixement més lent significa que la seva economia podria ni superar mai la dels Estats Units. Cinquè, uns Estats Units dividits

en la mesura que tot i que els Republicans han tingut un resultat pitjor del que esperaven a les eleccions de mig mandat, les divisions socials i culturals sobre l'avortament, les armes i altres temes candents continuaran després d'una sèrie de sentències controvertides del Tribunal Suprem. Sisè, la possibilitat que esclatin nous conflictes en tant que la focalització de l'atenció en la guerra a Ucraïna augmenta el risc de conflicte en altres llocs. Amb una Rússia empantanegada a l'oest, diversos conflictes poden esclatar al seu pati del darrere. Per la seva banda, la Xina podria decidir que mai no hi haurà un millor moment per fer un moviment a Taiwan. Les tensions entre l'Índia i la Xina podrien esclatar a l'Himàlaia. I fins i tot Turquia podria estar temptada d'apoderar-se d'alguna illa grega a l'Egeu. Setè, se seguiran produint canvis d'aliances. L'OTAN, revitalitzada per la guerra d'Ucraïna, acollirà dos nous membres. L'Aràbia Saudita podria unir-se als acords d'Abraham, com a força principal d'un nou bloc emergent. Altres aliances com el Quad, l'Aukus i i2u2 (un fòrum de sostenibilitat que uneix l'Índia, Israel, els Emirats Àrabs Units i els Estats Units) també podrien adquirir més protagonisme. Vuitè, la tornada del turisme: a mesura que la gent torna a viatjar després de les restriccions imposades per la pandèmia, la despesa gairebé recuperarà el seu nivell d'1,4 bilions de dòlars de 2019, gràcies principalment a la inflació que ha fet pujar els preus. En canvi, el nombre real de viatges turístics internacionals, d'1.600 milions, encara estarà per sota del nivell previ a la pandèmia (1.800 milions el 2019). Novè, el desenvolupament del Metavers: el 2023 donarà algunes respostes quan Apple llanci els seus primers auriculars per a Metavers i Meta decideixi si canvia la seva estratègia ara que el preu de les seves accions va a la baixa. Finalment, l'any que ve també promet l'aparició de noves paraules com nimbys, yimbys, criptomònades, criptografia postquàntica, synfuel... Standage conclou que vist en perspectiva, la pandèmia va marcar el final d'un període de relativa estabilitat i predictibilitat en geopolítica i economia. El món d'avui és molt més inestable, convuls per les vicissituds de la rivalitat entre grans potències, les rèpliques de la pandèmia, la conjuntura econòmica, l'emergència climàtica i els ràpids canvis socials i tecnològics. La imprevisibilitat és la nova normalitat.

Paul Mason Pre-empting the coming world war

Tot i la guerra d'Ucraïna, Mason assegura que Europa no és conscient de l'amenaça de seguretat que està afrontant. El primer motiu seria la incompatibilitat sistèmica, de la qual el discurs de Putin i Xi Jinping a principis de febrer d'aquest any seria una clara senyal. Ambdós presidents van fer referència a la desaparició d'un ordre únic i el naixement d'un món multipolar en què les definicions universals de democràcia, llibertat i drets humans canvien. Això, juntament amb la invasió d'Ucraïna i les amenaces de la Xina contra Taiwan, demostren la difícil convivència d'aquests dos estats amb les societats occidentals. D'altra banda, la globalització econòmica també contribuiria en aquesta problemàtica juntament amb l'escassa sostenibilitat a llarg termini del model socioeconòmic que cadascuna de les principals potències del món ha triat. Tooze afirma que tot fa pensar que es pot produir un canvi en el curs de les dinàmiques, tal com s'ha vist en els darrers dos anys on coses que semblaven impensables han esdevingut possibles: des dels aldarulls armats als Estats Units fins a una guerra convencional a gran escala a Europa. Finalment, l'autor tanca l'article parlant de la transformació que necessita Europa fent referència a la *Zeitenwende*. A partir d'ara, considera que tota la política s'ha d'emmarcar en la defensa de la democràcia, la

tolerància, els drets universals i la promoció de la justícia social. Una reforma de l'estructura del sistema de seguretat és necessària. La tasca no consisteix simplement a rearmar i modernitzar les forces armades europees sinó a fer-ho de manera que es democratitzin.

Caitlin Johnstone All at Once Mainstream Pundits Push for WW III

L'autora alerta que el corrent principal d'opinió de la segona meitat del 2022 està ple d'editorials que argumenten que els Estats Units necessiten augmentar considerablement la despesa militar perquè està a punt d'esclatar una guerra mundial, i ho plantegen com si això no fos el resultat directe de les actuacions dels EUA mentre es rebutja qualsevol via de sortida diplomàtica atesa la seva incapacitat per renunciar al seu objectiu d'assolir un domini planetari absolut. Afirmar que l'últim exemple d'aquesta tendència és un article publicat a *Foreign Affairs*, on s'assenyala que els Estats Units i els seus aliats han de planificar com guanyar simultàniament guerres a Àsia i Europa, i que per guanyar una guerra d'aquest tipus, els Estats Units necessitaran augmentar dràsticament la despesa militar. L'autor també sosté que aquesta guerra mundial podria desencadenar-se si la Xina iniciés una operació militar per envair Taiwan, la qual cosa obligaria els Estats Units i els seus aliats a respondre, com si no hi hagués altres opcions sobre la taula a l'era nuclear, a banda de llançar-se a la Tercera Guerra Mundial, per defensar una illa propera al continent xinès. Paral·lelament, en un article publicat a *The Washington Post*, Josh Rogin assenyala els demòcrates que pensen que cal donar prioritat a les actuacions contra Rússia i els republicans que pensen que cal concentrar l'atenció militar i financera a la Xina, i argumenta que per què els EUA no poden confrontar ambdós països a la vegada. En aquest sentit, Robert Farley argumenta a la revista *19FortyFive* que l'immens poder de combat de les forces armades nord-americanes no es veuria desmesuradament afectat per la necessitat de fer la guerra en dos escenaris durant un cert temps. Per la seva banda, Hal Brands matisa a *Bloomberg* que aquest supòsit seria molt difícil i recomana donar prioritat a Ucraïna i Taiwan i vendre a Israel armament més avançat per anar un pas per davant de Rússia, la Xina i l'Iran respectivament. Matthew Kroenig escriu a *Foreign Policy* que s'acosta un enfrontament global de democràcies contra autocràcies amb els Estats Units i els seus aliats democràtics de l'OTAN tendents a l'estatus quo, el Japó, Corea del Sud i Austràlia, d'una banda, i les autocràcies de la Xina, Rússia i l'Iran, de l'altra. D'altre fins i tot argumenten que ja tenim a sobre el conflicte global i que hem de començar a actuar en conseqüència, com apunta un article publicat a *The New Yorker* al mes de setembre. L'autor denuncia que aquests experts presenten l'apogeu d'un món multipolar com una cosa que ha d'anar inevitablement acompanyada d'una explosió de violència, quan en realitat només es produiria com a conseqüència de decisions preses en funció dels interessos dels diferents bàndols implicats. I no ha de ser així. No hi ha cap deïtat omnipotent que decreti que hem de viure en un món on els governs exhibeixen les armes de l'Harmagedon i la humanitat s'hagi de sotmetre a Washington o resignar-se a una violència de conseqüències planetàries. En canvi, podríem viure en un món on la nostra energia i recursos es destinin a augmentar la prosperitat humana i a aprendre a col·laborar amb aquesta fràgil biosfera en què evolucionem. Un món on la innovació científica es dediqui a

fer d'aquest planeta un lloc millor per viure en lloc de canalitzar-la per cercar l'enriquiment i trobar noves maneres d'explotació.

Bonny Lin & Joel Wuthno The Weakness Behind China's Strong Façade

Després del XX Congrés del Partit Comunista, Xi Jinping ha consolidat el seu poder i ha projectat al món la imatge d'una Xina forta i ambiciosa. Tot i així, els autors argumenten que tan sols és una façana que amaga les amenaces a la seguretat a les quals s'haurà d'enfrontar. L'increment de les tensions a l'Indo-Pacífic ha comportat la selecció de nous líders militars i ha subratllat la urgència de modernització de l'exèrcit. Aquesta èmfasi en la necessitat de militarització és el que de fet, subratlla les debilitats de Xi. Comparat amb l'anterior Congrés, el relat ha canviat radicalment, la Xina ha passat de parlar d'un entorn extern favorable al desenvolupament a la necessitat de protegir-se d'amenaces exteriors: Taiwan, la presència militar a l'Indo Pacífic, la competició tecnològica... A més a més, tant les tensions amb països veïns com la por a que els afers i conflictes dels estats fronterers desbordin a la Xina també han estat presents en els debats. D'altra banda, l'informe al Congrés del Partit també advoca per la «dissuasió estratègica» dels rivals de la Xina. En lloc de lluitar frontalment contra els Estats Units, Xi preferiria dissuadir o limitar la intervenció nord-americana convençant els nord-americans que els costos militars de qualsevol intervenció contra la Xina serien inassumibles.

Scott Kennedy Xi-Biden Meeting May Help End China's Destructive Isolation

L'evolució recent de la Xina tendeix a l'aïllament, al tancament. A causa dels controls de la política de COVID zero i de les restriccions de vols internacionals, el país es troba en un estat d'aïllament similar al dels anys 70. Molts xinesos de les zones urbanes veuen com el país s'acosta perillosament als estàndards de Corea del Nord. D'ençà del tancament del país als turistes (2020), els estrangers són ben rars: ni executius, turistes o professors; només s'hi poden veure uns pocs periodistes. El període de quarantena obligatori tampoc no incentiva gaire els acadèmics estrangers a anar-hi. Cada cop hi ha menys joves americans que volen anar a estudiar a la Xina. De la mateixa manera que no hi ha estrangers a la Xina, el nombre de xinesos que viatja a fora també ha disminuït molt, la majoria coaccionats pels seus llocs de feina. En el cas dels acadèmics xinesos, corren un risc polític si interactuen massa amb estrangers, i moltes universitats no els deixen viatjar fora per por que duguin el virus quan tornin. Les conseqüències

d'aquest aïllament físic i del contacte directe limitat són profundes: les reunions en línia no poden substituir les interaccions cara a cara, i és només *in situ* que es pot copsar tot el ventall d'opinions tant personals com oficials sobre temes tan diversos com Ucraïna, Taiwan o la COVID. A més, aquesta absència de contactes no fa altra cosa que intensificar la cambra d'eco de la comunitat política xinesa: els EUA són el dimoni i tota acció xinesa està justificada en pro de la lluita contra Washington. Les relacions entre els Estats Units i la Xina es troben en un estat d'alienació: hi ha manca d'empatia, el fatalisme és la norma i la tensió no fa més que escalar. Tanmateix, això no ha de continuar així per força. A la recent trobada entre Joe Biden i Xi Jinping els dos presidents van discutir tota mena de temes (incloent-hi la qüestió de Taiwan) i van anunciar que formaran diversos grups de treball per millorar les relacions. L'autor assenyala que els altres dos grans passos que caldria fer són els següents: permetre l'entrada dels executius de negocis, acadèmics i estudiants (i finalment turistes), tot reduint gradualment els temps de quarantena. Després, caldria trobar una solució a la limitació del nombre de periodistes que els EUA i la Xina permeten al seu territori. L'autor conclou que augmentar la comunicació directa entre els dos governs i societats és la manera de reduir la possibilitat que esclati un conflicte real.

Minxin Pei Xi Jinping and the Paradox of Power

Sense cap sorpresa, Xi Jinping ha estat escollit president del Partit Comunista de la Xina per tercer cop. A més, ha estat capaç de fer entrar al Comitè central membres lleials a la seva facció. L'estrella emergent Hu Chunchua —protegit de l'antic president del partit Hu Jintao— ha quedat fora del CC, la qual cosa assegura el control absolut de Xi. Aquest domini, però, no evitarà les tensions per la seva successió; la necessitat de noves polítiques per fer front al declivi demogràfic, o les tensions amb els EUA. El poder de Xi dins del partit tampoc no l'habilita per canviar el rumb econòmic del país. Aquesta situació recorda la de Mao quan va triar al 1969 un Comitè central totalment dominat per la seva facció. En morir Mao, les lluites van començar i van devastar el país al llarg de tres anys. Minxin Pei adverteix dels riscos que tenen aquestes lluites de poder. Assenyala que després del Congrés de 1969 hi havia dues faccions, una liderada per Lin Biao, ministre de defensa, i el que anava a ser el nou president del país, i el conegut "grup dels quatre", liderat per la dona de Mao Zedong. Tot i que Lin Biao era considerat com el seu successor, Mao va començar a desconfiar-hi i Lin Biao va morir en un accident d'avió quan fugia cap a Mongòlia. En aquesta situació Mao va haver de cridar a Deng Xiaoping al govern després

d'haver-lo desterrat per sostenir les tesis capitalistes. Aquesta tornada acabaria fent que Deng arribés al poder i acabés amb gran part del llegat de Mao.

Michael Auslin Why Japan Should Join AUKUS

Un nou aliança s'està configurant a mesura que Austràlia, la Gran Bretanya, el Japó i els Estats Units alineen cada cop més els seus interessos de seguretat davant del creixement de la influència i del poder de la Xina a la regió indo-pacífica. En aquest context, la perspectiva d'integrar el Japó a l'AUKUS podria transformar la cooperació en l'àmbit de seguretat entre les democràcies liberals a la regió. No obstant, a principis d'aquest any l'exprimer ministre japonès Shinzo Abe (que posteriorment seria assassinat) no semblava tenir intenció d'adherir-hi, a banda de la reticència de Washington. Però després de l'arribada al poder del nou primer ministre Fumio Kishida, el qual ha reforçat les mesures de defensa i de política exterior de seguretat del seu predecessor, sembla que un element central del plantejament de Kishida sigui una alineació amb les tres nacions de AUKUS. A finals d'octubre, Canberra i Tòquio van signar una declaració conjunta sobre cooperació en seguretat. Tot i que no es tracta d'un pacte formal de defensa mútua, l'acord reforça l'Associació Estratègica Especial del Japó i Austràlia, reitera el suport a les normes globals i a l'obertura regional. Mentrestant, al desembre, Gran Bretanya i Japó signaran un acord recíproc similar al d'Austràlia, facilitant l'entrada de tropes als països de l'altra part i potenciant les maniobres militars conjuntes i la cooperació logística. En definitiva, fins i tot abans que els quatre països hagin arribat a un acord formal, s'intueix que ja s'està dibuixant un JAUKUS informal gràcies a un conjunt d'accions destinades a fer front als avenços xinesos.

Mo Ibrahim Africa's Past Is Not Its Future

Mo Ibrahim apunta que malgrat que l'Àfrica és un continent ric en recursos, avui dia encara ha de patir el flagell de la pobresa. Dels 46 països que les Nacions Unides considera «poc desenvolupats», 35 són africans. Si bé el llegat del colonialisme hi té molt a veure, també hi ha factors interns que tenen un paper molt important en la limitació del creixement del continent. És una realitat que el colonialisme hi va deixar una ferida molt profunda. Les fronteres polítiques, dibuixades pels europeus, se sumen a la configuració del model econòmic de la majoria de països africans, purament extractiu per part d'Occident i sense cap mena d'integració continental o producció agrícola pròpia que abasti la població. Tanmateix, la història colonial no justifica per si sola la situació actual. La corrupció, els governs totalitaris que cometen crims contra la població i, especialment, la concentració de l'economia en sectors extractius de recursos com el petroli i els diamants han configurat en la majoria de països un paisatge desolador. Paral·lelament, la Unió Africana no pot participar al G7 o al G20, el poder de veto de Rússia o Xina impedeix al Consell de Seguretat de l'ONU castigar els dictadors africans, i els Estats Units i la UE no fan gaire per controlar els diners il·legals que arriben als seus bancs. A més, tot i que alguns països africans tenen ràtios del deute públic/PIB per sota d'alguns països europeus, els inversors internacionals els consideren poc segurs per a les inversions. Per progressar, l'Àfrica s'ha

d'integrar econòmicament i en aquest sentit la Unió Africana va esbossar un acord de lliure comerç el 2018, però la seva implementació encara és ben lluny. L'energia és un altre tema delicat, perquè si bé la meitat de l'Àfrica ja produeix energia de fonts renovables, per a poder cobrir l'enorme demanda energètica de la seva població en creixement necessita el gas que tant condemna Occident.

Jessica Moody How Rwanda Became Africa's Policeman

En aquest article Jessica Moody analitza l'increment de les activitats dels grups terroristes establerts a Mali i Burkina Faso i com al mes de setembre Benín i Ruanda van establir discussions sobre l'aportació de suport logístic i d'expertesa per part de Ruanda per contrarestar la violència terrorista. Es parla d'uns 300 efectius, que es podrien doblar, tot i que oficials de Benín han assenyalat que l'acord no inclouria tropes sobre el terreny. Aquest fet no és aïllat. Des de 1994, Ruanda, amb el seu president Paul Kagame al front, s'ha involucrat de manera creixent en la seguretat dels seus veïns, duen a terme diverses operacions de pau. Actualment, Ruanda és el cinquè contribuïdor de tropes a les missions de les Nacions Unides, i el segon de tota Àfrica. Tot i que les seves tropes han estat denunciades per falta de disciplina i abusos sexuals, han guanyat prestigi gràcies a la seva eficàcia en termes militars. Països amb problemes interns han demanat l'ajuda de Ruanda, com per exemple la República Centro-Africana (que també va recórrer al grup rus Wagner). També al 2020, Moçambic va demanar ajuda a Ruanda i la intervenció ha acabat sent més efectiva que a la RCA. Aquestes accions obren la porta de Ruanda per inversions i control d'extraccions de minerals. A més, la seva presència fa menys probable que es denunciïn les violacions internes de drets humans al propi país. En definitiva, la intenció de Ruanda és fer-se indispensable per als seus socis africans i occidentals.

Antonio Alonso Marcos Armenia-Azarbaiyán: una guerra intermitente como modo de vida

Els xocs als territoris fronterers entre Armènia i l'Azerbaidjan a l'entorn de Nagorno Karabakh han tornat a repetir-se en els últims mesos, El resultat d'aquesta guerra intermitent s'ha anat inclinant a favor d'un o altre dels contendents segons el moment. Així, als anys 80 Armènia va ser la gran guanyadora, ja que es va annexionar el territori de l'Alt Karabakh, passant a quedar integrat l'anomenada República d'Artsaj dins del territori armeni. Aleshores la superioritat armènia va ser aclaparadora i els soldats ho van demostrar amb certa crueltat. Ara les tornes han canviat i són els àzeris, amb indubtable suport turc, els que demostren la seva superioritat sobre el terreny torturant presoners, vexant civils i destruint esglésies centenàries. La situació a Nagorno Karabakh ha estat més o menys estable fins al 2020, quan l'Azerbaidjan va decidir llançar-se a recuperar el territori que havia perdut 25 anys enrere. Gràcies a l'armament turc, els àzeris van aixafar sense gaire dificultat l'exèrcit armeni. D'altra banda, Armènia pateix les conseqüències de la seva inestabilitat política, ja que en els darrers anys ha canviat de govern diverses vegades com a resultat de diferents revoltes populars incruentes, seguint el model de les revolucions de colors. En aquest sentit, Moscou acusa Occident -més concretament

Washington- d'estar darrere d'aquestes revoltes als països de l'antiga òrbita soviètica, com va ser la Revolució de la Rosa a Geòrgia (2003) i la Revolució Taronja a Ucraïna (2004), model replicat a la denominada Primavera Àrab, a partir del 2011. El que més crida l'atenció de l'últim episodi d'aquesta guerra intermitent és el canvi d'aliances. Tot i que els ciutadans armenis són conscients que l'existència del seu petit país depèn en gran mesura de la voluntat de Rússia de defensar-los, Armènia s'ha girat cap als Estats Units per demanar auxili. Això és degut a dos factors. En primer lloc, perquè la protecció russa no s'ha mostrat gaire eficaç en aquests dos darrers anys. Tot i que Armènia forma part de l'Organització del Tractat de Seguretat Col·lectiva (OTSC), Rússia no ha intervingut enèrgicament sinó que s'ha limitat a oferir els seus bons oficis com a mediador per rebaixar la tensió i assolir per via pacífica un alto el foc i uns acords de pau que han suposat una claudicació en tota regla per a la part armènia. En segon lloc, el president d'Armènia Nikol Pashinián és conscient de les esperances posades per Washington en aquest petit país, a tall de falca entre tres països més que interessants des del punt de vista dels EUA: Rússia, Iran i Turquia. També cal assenyalar que Turquia ha estret llaços comercials amb l'Azerbaidjan i té projectes d'infraestructures per comunicar els dos països, i que l'únic obstacle és Armènia. Amb els últims atacs, quedaria via lliure per al seu projecte anomenat Victory Road, que uniria les ciutats àzeri de Hajigabul-Minjivan-Zangazur a través de la ciutat de Susha (en territori de Nagorno Karabakh).

Davide Grosso La Turchia bombarda il Rojava nel silenzio internazionale

Les forces turques han bombardejat les regions nord-orientals de Síria i han causat desenes de víctimes i danys estructurals, sobretot a l'hospital especialitzat contra la COVID de Kobane, una ciutat que és un objectiu simbòlic d'Erdogan juntament amb els camps de refugiats d'Alep. Els bombardejos també han causat diverses morts entre els militars sirians. La justificació de l'atac és com a resposta a la massacre d'Istanbul del 13 de novembre, ja que l'autora d'aquest atac és originària d'una zona controlada per gihadistes. Si bé el ministre de l'Interior turc va declarar que l'atac havia estat impulsat per les YPG (Unitats de Protecció del Poble kurd), aquestes ho han negat (i, de fet, no han actuat mai en territori turc ni han emprat tàctiques terroristes). Les YPG s'integren en les forces democràtiques sirianes i defensen la forma d'autogovern kurda que s'ha aconseguit instaurar al nord-est de Síria des del 2011: el Kurdistan occidental o AANES (Administració Autònoma del Nord i Est de Síria). El Kurdistan occidental es regeix per assemblees i comissions populars que defensen principis igualitaris i ecologistes; defensen l'autonomia de les dones i el seu paper polític: cada consell del Kurdistan occidental està copresidit per una dona i un home; també preveu una quota de gènere del 40% i una representació preestablerta per a la joventut i les minories religioses i lingüístiques.

Matthew Harries Biden's Nuclear Strategy Is About Living With a Dangerous World

Fa poques setmanes es va fer pública la revisió de la posició nuclear com a part de la nova

estratègia de defensa dels Estats Units. L'autor de l'article assenyala la importància d'un informe que sol passar desapercebut argumentat que amb l'increment de les tensions amb la Xina i Rússia amenaçant amb l'ús d'armes nuclears val la pena parar atenció a la posició dels Estats Units. En primer lloc perquè la Xina també podria començar a utilitzar una estratègia de pressió nuclear similar a la de Rússia. La nova Estratègia de Seguretat Nacional dels Estats Units assenyala que el desastre militar convencional de Rússia a Ucraïna l'està portant a dependre més de les armes nuclears en el futur, i la possibilitat que la Xina adopti una estratègia similar a Àsia. La Xina podria utilitzar armes nuclears per ampliar les seves opcions en el cas d'una crisi o tensions internes. En segon lloc, les retallades nuclears seran limitades i s'estan preparant noves armes. L'administració Biden creu que la dissuasió mitjançant un ús nuclear limitat requereix poder amenaçar amb un atac nuclear també comparativament limitat. En tercer lloc, integrar la dissuasió nuclear i no nuclear continua sent un objectiu. Per això, la Estratègia de Defensa Nacional pensa aplicar aquesta mateixa tècnica a les fronteres de Rússia per ajudar els seus aliats a desenvolupar les defenses i preparar-se per una hipotètica ofensiva russa. En quart lloc, l'asimetria d'armes nuclears entre Rússia i la Xina és un altre punt de preocupació, ja que sorgeixen dubtes sobre la possibilitat que la Xina s'uneixi a Rússia com a parella nuclear, i per tant la possible necessitat de que els Estats Units hagin d'incrementar la seva defensa. Finalment la dissuasió és la opció preferent a la reducció tot i que inicialment Biden advocava per la reducció d'armes en la defensa de la seguretat nacional.

Fred Kaplan Where Realpolitik Went Wrong

Fred Kaplan ressenya a la revista *Slate* el diàleg entre el periodista Isaac Chotiner i el defensor de les tesis realistes en geopolítica, John Mearsheimer, a *The New Yorker*. Kaplan considera que Mearsheimer va quedar en evidència per la seva negació de les intencions imperialistes de Putin i l'atribució de culpes la OTAN. En efecte, Mearsheimer defensa que va ser la intenció d'integrar Ucraïna a la OTAN el que ha portat Putin a atacar. Per defensar aquesta posició utilitza els elements bàsics de la teoria realista de la política internacional: que els estats actuen per interessos propis, que la pau es preserva a través de l'equilibri de poder, i no del dret internacional, i que les grans potències tenen dret a tenir una esfera d'influència. Partint d'aquesta raonament, Mearsheimer defensa que una guerra a Ucraïna era inevitable, i que la guerra entre Estats Units i la Xina tampoc es farà esperar. Això és degut a la tragèdia de la política de les grans potències que, a través d'un realisme ofensiu, es defensen augmentant els seus territoris fins que xoquen amb una altra gran potència. El professor es reafirma en aquesta entrevista en les tesis que defensava fa nou mesos, tot i que les condicions siguin molt diferents i s'hagi vist com Putin ha acabat annexionant quatre regions ucraïneses. Els arguments del professor, assenyala Kaplan, no resisteixen l'anàlisi factual. En primer lloc, no reconeix les diferències entre un govern democràtic i un d'autoritari quan es tracta de relacions internacionals. En segon lloc, mai no defineix el què és una gran potència. Finalment, Mearsheimer obvia que, ni els EUA ni la UE tenen intenció de que Ucraïna entri a la OTAN. El problema és que el model realista no diferencia entre com són les coses i com haurien de ser segons la seva perspectiva. A més, no denuncia la guerra ja que, al final, és inevitable. En definitiva, Kaplan considera que el model realista en la concepció de Mearsheimer està obsolet per explicar i predir la política

internacional actual.

Andrew F. Krepinevich, Jr. Is Putin a Rational Actor?

Andrew Krepinevich explora la racionalitat de Vladímir Putin en aquest article a *Foreign Affairs*. El president rus a apel·lat diverses vegades a la possibilitat d'una guerra nuclear "si fos necessària", tant a l'inici de la guerra com al mes d'abril, quan la guerra no avançava com Putin esperava. Amb aquesta retòrica, el president rus podria estar intentant evitar l'ajuda militar dels membres de la OTAN a Ucraïna, quelcom que fins ara, juntament amb l'esforç i sacrifici de l'exèrcit ucraïnès, està garantint la defensa del país. No obstant, la majoria de líders i analistes coincideixen en que la intenció de Putin és instal·lar el dubte però que realment és un farol; és massa racional per començar una guerra nuclear que ningú no pot guanyar, i per la qual perdria el suport dels pocs aliats que encara té. Tanmateix, la prudència hauria de ser la norma i els líders occidentals han de treballar en la prevenció d'aquest escenari. Des de la construcció de la primera bomba, molts analistes han suggerit que ningú les utilitzaria. Han estat, fins ara, el garant de la pau entre grans potències. Aquesta teoria, però, es basa en la pressuposició que els líders mundials son racionals. Això, no obstant, es discuteix per part de la ciència cognitiva, que defensa que la gent és sovint adversa a prendre riscos encara que siguin "racionals". A més, quan un actor considera que quelcom el pertany, com és el cas de Putin amb Ucraïna, o el president Zelenksy amb el seu país, hi ha tendències a assumir més riscos dels que pertocarien. Els dèspotes, assenyala l'autor, tendeixen, a més, a tenir un major optimisme i major indiferència davant els riscos. Hi ha decisions que poden semblar irracionals en sí mateixes, però no si es tenen en compte les percepcions d'honor i justícia, així com la voluntat de mantenir-se en el poder. En aquest sentit, si la guerra continua en aquesta direcció podria arribar un moment on no quedi res més a perdre per a Putin. Si arribés el cas en què perd la guerra i té la possibilitat de ser expulsat del poder, Putin podria estar disposat a utilitzar les bombes nuclears. En definitiva, la possibilitat existeix. Els estats occidentals s'han d'esforçar en fer veure a Putin que, amb l'arsenal nuclear, no hi ha guanyadors, només perdedors.

Maia Sandu Europe's security is at stake in Moldova

Moldàvia, veïna de Ucraïna, se sent amenaçada i tem per la seva seguretat degut a la guerra. Maia Sandu, presidenta del país, argumenta que durant l'últim any l'economia havia crescut de manera important malgrat les mesures preses per lluitar contra la pandèmia i la mitigació dels seus efectes. En reconeixement de la seva aplicació de reformes difícils en un context geopolític complex, la UE va concedir a Moldàvia l'estatus de candidat a l'adhesió aquest mes de juny. Però en lloc de gaudir dels beneficis d'una integració europea, els moldaus lluiten ara per fer front a una aguda crisi energètica, una greu recessió econòmica i amenaces a la seva seguretat. Tot i que això són problemes als que s'estan enfrontant la majoria de països europeus, per a Moldàvia la pressió és encara més important ja que la seva total dependència del gas i de l'electricitat russos està sumint el país en una situació de greu desajustament econòmic. A més, el bombardeig de les

infraestructures energètiques de Ucraïna i la posició de Gazprom han deixat el país sense cap opció d'importació d'energia, veient-se obligat a adoptar mesures d'austeritat i a demanar el suport de Romania. Per aquestes raons, Macron ha decidit liderar una reunió de la Plataforma de Suport a Moldàvia juntament amb Alemanya i Romania. El fòrum pretén mobilitzar el suport necessari davant del que probablement sigui un hivern precari. Finalment, Sandu també posa èmfasi en la preocupació que genera la debilitació d'Ucraïna ja que Moldàvia constitueix la seva segona frontera més llarga en termes d'acollida de refugiats, i de rutes de subministrament essencials cap a i des d'Ucraïna. Així doncs la necessitat de donar suport a Moldàvia no és només essencial per la seguretat del país sinó també per una major estabilitat per a la la UE i Ucraïna.

Le Grand Continent Le plan de paix de Zelensky

En un discurs que descriu un pla de pau de deu punts, el president d'Ucraïna, Volodymyr Zelensky va demanar als líders de les principals economies del G20 reunits a Indonèsia de posar fi a la guerra. La revista *Le Grand Continent* ofereix una anàlisi dels deu punts presentats pel president ucraïnès. Primer pel que fa a la seguretat nuclear, Rússia ha de retirar-se de la central de Zaporizhzhia, que s'ha de transferir immediatament sota el control de l'Agència Internacional d'Energia Atòmica. Segon, garantir la seguretat alimentària mitjançant la iniciativa *Grain From Ukraine* mitjançant la qual Ucraïna té previst exportar 45 milions de tones d'aliments. Tercer, restablir la seguretat energètica, ja que al voltant del 40% de la infraestructura energètica ucraïnesa ha estat destruïda. Quart, el retorn de presos i deportats, ja que milers d'ucraïnesos —soldats i civils— es troben en captivitat i 11.000 nens han estat deportats a Rússia. Cinquè, cal restablir la validesa del dret internacional, i això sense cap compromís amb l'agressor, perquè la Carta de les Nacions Unides no es pot aplicar de manera parcial, selectiva o a la carta. Rússia ha de garantir la integritat territorial d'Ucraïna en el marc de les resolucions pertinents de l'Assemblea General de l'ONU i els acords internacionals vinculants aplicables. Sisè, Rússia ha de retirar totes les seves tropes i formacions armades del territori d'Ucraïna. S'ha de restablir el control d'Ucraïna sobre totes les seccions de la frontera i un cessament real i complet de les hostilitats. Setè, Zelensky demana la creació d'un Tribunal Especial per jutjar l'agressió russa i d'un mecanisme internacional per compensar els danys causats per la guerra. Vuitè, cal assegurar la protecció immediata del medi ambient. Milions d'hectàrees de bosc han estat cremades pels bombardejos i prop de 200.000 hectàrees estan contaminades per mines i obusos sense explotar. Novè, cal establir mesures de prevenció de qualsevol tipus d'escalada. Ucraïna no és membre de cap aliança i Zelensky considera que Rússia va poder iniciar la guerra precisament perquè Ucraïna es va mantenir a la zona grisa, entre el món euroatlàntic i l'imperialisme rus. Finalment, un cop s'apliquin totes les mesures anteriors, quan es comencin a restablir la seguretat i la justícia, les parts haurien de signar un document que confirmi el final de la guerra.

Sandra Fernandes Os cenários possíveis na guerra na Ucrânia

L'autora argumenta que els recents esdeveniments de la guerra a Ucraïna ens obliguen

cada cop més a teixir escenaris i qüestionar molts «si», en detriment de la claredat sobre el seu resultat. Les diverses conjectures possibles engloben moltes dimensions definidores d'aquesta guerra, començant per les aliances diplomàtiques. Malgrat que el president dels Estats Units no va perdre les eleccions de mig mandat, s'espera un reajustament del suport massiu de Washington a Kyiv. Encara en el front polític-diplomàtic, la fam provocada per l'escassetat de productes alimentaris com el blat, la inflació i la perspectiva d'una recessió mundial pressionen perquè es posi fi al conflicte. Tant als països occidentals com al Sud, el suport a la causa ucraïnesa pot ser cada cop més feixuc. El retorn de l'imperialisme territorial va ser condemnat pels països del G20, però la base de la declaració conjunta no va ser la defensa dels valors liberals. Una altra dimensió de la guerra que comporta molts «si» és l'ús de l'arma nuclear. Els escenaris possibles obliguen, en primer lloc, a recórrer a les teories de la dissuasió nuclear i, en segon lloc, a mirar el més de prop possible el que està passant al Kremlin, el lloc simbòlic on Putin exerceix el poder. Ara, cap dels dos enfocaments no és fàcilment comprensible. El primer és només una teoria, perquè mai no hi va haver cap ús de l'arma, amb l'excepció de l'agost de 1945 al Japó. També hi ha una altra qüestió subjecta a conjectures permanents: què és el poder rus i sobretot com mesurar-lo? La resposta és complexa. Veiem que Putin demostra debilitat darrere d'una manifestació de força aparent. Cap de les dues formes típiques de poder –“dur” i “suau” (militar, econòmic, social i cultural)– funciona per separat, i el “poder suau” per si sol no és una mena de fórmula màgica.

The Economist On what terms could the war in Ukraine stop?

Des de *The Economist* s'exploren les diferents possibilitats de finalitzar el conflicte a Ucraïna després de la retirada de les tropes russes de Kherson i dels bombardeigs massius contra les infraestructures energètiques ucraïneses que han col·lapsat la xarxa elèctrica del país. L'evolució de la guerra planteja una pregunta incòmoda: fins quan seguiran els Estats Units i Europa proporcionant a Ucraïna els milers de milions de dòlars d'ajuda militar i econòmica que necessita cada mes per defensar-se? Tot i que els dirigents occidentals afirmen que l'ajuda durarà el temps que calgui, molts ciutadans rebutgen la idea de finançar un conflicte indefinit amb Rússia. Per exemple, a principis de novembre desenes de milers de persones van sortir als carrers de Roma per demanar la fi dels combats. També als Estats Units estan sorgint els dubtes. Fa poques setmanes, els congressistes demòcrates de l'ala esquerra van fer pública una crida —si bé es van retractar de seguida— a favor de l'obertura de negociacions. La nova majoria republicana al Congrés sorgida de les eleccions de mig mandat, tot i que menys àmplia de l'esperada, recorda que la política nord-americana podria canviar dràsticament fins i tot abans de les properes eleccions presidencials, i amb ella la política en relació amb Ucraïna. En privat, els dirigents occidentals i ucraïnesos estan començant a reflexionar sobre la millor manera de posar fi al conflicte. En aquest context, hom es pot plantejar si Ucraïna es convertirà en una nova Finlàndia, obligada a cedir territori i a romandre neutral durant dècades? O en una altra Alemanya Occidental, amb un territori dividit per la guerra i la meitat democràtica incorporada a l'OTAN? Un model molt debatut és el d'Israel, un país sota amenaça constant que ha estat capaç de defensar-se sense aliances formals, però amb una àmplia ajuda militar dels Estats Units. En darrer terme, però, els termes concrets de qualsevol acord

negociat depenen del que passi al camp de batalla. És probable que encara hi hagi molts més combats abans que qualsevol de les parts es mostri disposada a posar fi a la guerra.

Catalunya, España, Europa

Ignacio Sánchez-Cuenca Fin de la sedición, ¿fin de un relato?

Ignacio Sánchez-Cuenca celebra que el bloc d'investidura hagi decidit modificar el codi penal per eliminar el delictes de sedició. L'ambigu "aixecament tumultuós" al qual es referia la llei a l'article sobre la sedició serà substituït per un delictes de desordres públics agreujats amb penes sensiblement inferiors a les que es contemplaven anteriorment per als actes "sediciosos". Entre altres coses, es busca així convergir amb les penes que s'apliquen a altres països d'Europa occidental per a aquest tipus de delictes. El significat polític d'aquesta mesura — juntament amb els indults concedits pel Govern el juny del 2021— suposa a la pràctica una rectificació substancial de la resposta de l'Estat i del sistema polític espanyol a la crisi catalana, amb un suport ampli a la societat. Així mateix, queda clar que una declaració d'independència no és, com a tal, un delictes ja que si bé aquesta declaració es fa al marge de l'ordenament constitucional, constitueix un acte políticament invàlid, però sense rellevància criminal. El Tribunal Constitucional va anar anul·lant tots els passos polítics i legislatius que es van fer a Catalunya per avançar cap a la separació de l'Estat, i des del punt de vista del Govern espanyol anterior, l'única manera d'empresonar els líders independentistes passava per una interpretació "creativa" dels esdeveniments. Sánchez-Cuenca assenyala que tot i que no es podrà dur a terme en aquesta legislatura, cal esperar que la següent abordi políticament, la reforma constitucional que Espanya necessita per establir un model territorial que es reconciliï amb la condició plurinacional com a la millor manera de garantir que crisis com la de la del 2017 no es repeteixin.

Suzanne Lynch Europe's odd couple: The dysfunctional relationship at the heart of the EU

Suzanne Lynch adverteix de les disfuncions que existeixen al si de les institucions europees degut a la manca de sintonia entre els dos càrrecs més importants de la UE. El cas és que la relació personal entre la presidenta de la Comissió Europea, Ursula von der Leyen, i el President del Consell, Charles Michel, és inexistent. El Consell i la Comissió son institucions oposades que han de garantir l'equilibri de poder a la Unió, sense arribar als extrems actuals. El tàndem anterior Juncker-Tusk tenia les seves desavinences polítiques però mai va arribar a aquest nivell de discrepàncies personals. La relació entre von der Leyen i Michel va canviar arran de l'incident a Turquia, quan Michel va seure al costat d'Erdogan, relegant a un segon pla la presidenta de la Comissió que ni tan sols tenia seient. Des de llavors la relació entre ambdós és inexistent, i la manca d'informació està portant a problemes de coordinació. Els experts i els funcionaris coincideixen en què la presidenta ha estat capaç d'adquirir molt més renom que no pas Michel. S'ha fet un lloc a l'agenda mediàtica i ha aconseguit millors relacions amb Washington. La presidenta, que controla el braç executiu de la UE, ha superat les expectatives, mentre que Michel ha decebut. Sigui

com sigui, és decebedor i perillós que en un moment on la col·laboració i la unitat són més necessàries que mai, la UE estigui immersa en una batalla d'egos a les altes esferes.

David Bosco Europe Wants to Be a Naval Power

Entre l'estret de Gibraltar i Portugal es troba el poble de Rota, on hi ha una de les bases navals nord-americanes més importants al continent europeu. Establerta durant el franquisme, avui dia és símbol de la cooperació militar entre Espanya i els Estats Units. Tanmateix, també és la prova que la Unió Europea encara depèn massa de les forces armades dels EUA: als quatre destructors americans que hi estan estacionats hi ha sistemes antimíssils que protegeixen Europa. Ara bé, a la part espanyola també hi ha una operació naval conjunta formada només per membres europeus: l'operació Atalanta. Començada l'any 2008, s'ha encarregat principalment de combatre la pirateria a la costa de Somàlia, tasca que ha realitzat amb molt d'èxit. A la base d'operacions també es monitoritza el flux d'embarcacions que passen pel canal de Suez i l'oceà Índic, així com altres embarcacions militars que s'estacionen a la zona. Darrerament, l'operació també s'empra per a combatre el tràfic de drogues i la pesca il·legal. Els vaixells i els oficials d'Atalanta també han encetat relacions diplomàtiques navals amb països com l'Índia, les Seychelles o Indonèsia. L'operació Atalanta, però, no és l'única operació naval paneuropea: la Unió ja té presència en àrees especialment conflictives i també ha actualitzat la seva estratègia per a l'Àrtic. A més, els diversos països de la Unió com França, Itàlia o Espanya tenen una marina ben capaç i una tradició marítima potent, i altres països també tenen forces navals rellevants. Tanmateix, les capacitats navals europees presenten algunes mancances crítiques. L'autor apunta que l'operació Atalanta no deixa de ser una empresa força modesta, perquè la majoria de les embarcacions no tenen capacitat d'estar llargs períodes lluny de la base. A més, l'any passat Alemanya es va retirar de l'operació tot justificant que la pirateria a Somàlia ja va a la baixa i que, per tant, la missió s'ha acomplert. Bosco assenyala que aquesta decisió es deu segurament a la reticència del país perquè la Unió Europea emprengui tasques de més gran abast pels mars internacionals. No obstant això, més d'un país europeu està disposat a enviar la seva marina a títol individual: els vaixells de guerra francesos naveguen sovint el Pacífic, una fregata holandesa es fa afegir a altres embarcacions occidentals al mar meridional de la Xina i Alemanya també hi va enviar una fregata per primer cop en dècades.

Nathalie Tocci Europe's defense efforts remain underwhelming

Tocci argumenta que l'ordre Europeu ja estava debilitat abans de la guerra d'Ucraïna i que tot i els esforços esmerçats en matèria de seguretat i defensa, les iniciatives no són suficient degut a la magnitud dels problemes i la seva interconnexió. En els últims anys els pressupostos de defensa de la UE han crescut i s'ha creat el Fons Europeu de Defensa, amb la Comissió europea com un dels màxims inversors. No obstant, des de la invasió d'Ucraïna aquests fons han augmentat exponencialment amb les aportacions d'Alemanya. Però la complexitat dels conflictes va molt més enllà dels problemes convencionals, avui en dia, països com Rússia tenen presència fora del continent- a Líbia i al Sahel o Egipte - utilitzant

l'energia com a eina geopolítica per posar a la UE contra les cordes amb les reserves de gas. Sembla doncs que amb la simultaneïtat d'aquesta estratègia amb la retirada d'Europa del Nord d'Àfrica i de l'Àfrica subsahariana, Europa estigui perdent influència i es trobi cada vegada més en una posició de fragilitat. Un altre indicatiu d'aquest creixement d'influència russa és la seva col·laboració amb Iran mitjançant el subministrament de drons. Tocci afirma que la problemàtica subjacent es deu a la fragmentació de la defensa de la UE i la seva dependència dels Estats Units. Encara que els recursos i fons de defensa siguin majors, les competències continuen sent nacionals, la qual cosa comporta interrogants pel que fa a la seva eficiència.

The Economist A new migration crisis is brewing in Europe

Darrerament la immigració il·legal a Europa va a l'alça. A Sèrbia, per exemple, els burundesos hi arriben per milers d'ençà que el país va anunciar el 2018 que els habitants de Burundi podien entrar-hi sense visat. Les xifres mostren que enguany hi ha hagut un augment del 77% d'entrades il·legals, i només a l'agost hi van haver 84.500 sol·licituds d'asil, un màxim des de les onades d'immigració del 2015-16. Aleshores, la població europea era molt més receptiva; ara, amb la guerra d'Ucraïna i la crisi energètica, sembla haver oblidat que encara hi ha gent que mor a la Mediterrània. L'ascens de Giorgia Meloni com a cap del govern italià no ha ajudat gaire a alleujar les tensions provocades per la migració, i França ja ha retret a Itàlia més d'un cop les seves infraccions a la legislació europea. És indiscutible que el flux de migrants no s'aturarà: la població siriana i afganesa encara fuig i altres migrants asiàtics i africans s'hi uneixen per la crisi alimentària causada per la guerra d'Ucraïna; la crisi climàtica n'augmentarà els nombres encara més en el futur. En aquesta situació, Europa no és gaire receptiva. L'aflux massiu de refugiats ucraïnesos, la recessió econòmica i l'augment de l'atur creen un clima hostil per als refugiats d'altres països. L'autor apunta que el revifament de la crisi migratòria presenta dos problemes per a Europa. Primer, a nivell nacional cada cop hi ha més governs i societats menys disposades a acceptar migrants no ucraïnesos, com a Suècia, temps enrere ben receptiva. Segon, hi ha una falta de coordinació entre països europeus: els països del sud tenen una càrrega massa pesada i voldrien que els països del nord acollissin més migrants. Aquests hi han accedit, però només parcialment, i això ha desgastat les relacions entre els dos blocs. El resultat és que cada cop hi ha més controls de frontera entre països de la Unió. D'ençà del 2015 la Unió Europea s'ha centrat a mirar d'evitar que els migrants entrin (per exemple, els fons dedicats a l'agència fronterera Frontex s'han incrementat força).

Mira Milosevich-Juaristi ¿Está Kosovo al borde de un conflicto armado?

Mira Milosevich-Juaristi alerta de que des del mes de juny passat, les tensions entre Kosovo i Sèrbia han anat en augment per la qüestió de les matrícules dels cotxes, tot i l'anunci fa pocs dies d'un acord *in extremis* per evitar una escalada i per a normalitzar les seves relacions. El govern de Kosovo havia pres la decisió de no reconèixer les matrícules "KM"

de Kosovska Mitrovica, la regió poblada per la minoria sèrbia, obligant la població a acceptar les matrícules de cotxe de Kosovo. Paral·lelament, durant les darreres setmanes s'ha produït un altre fet que ha agreujat seriosament les tensions: la destitució del serbi Nenad Djuric, cap de la Policia a Kosovska Mitrovica, una decisió que contravé l'Acord de Brussel·les de 2013 signat per representants de Sèrbia, Kosovo i la llavors Alta Representant de la Política Exterior de la UE, Catherine Ashton, i ratificat pels seus successors, Federica Mogherini i Josep Borrell. L'Acord de Brussel·les és un document que pretén crear un marc per a la normalització de les relacions entre Belgrad i Pristina, contempla una àmplia autonomia per a la població sèrbia de Kosovo i, més important encara, la creació d'una Comunitat de Municipis Serbis a la regió de Kosovska Mitrovica. L'objectiu final d'aquest Acord era el reconeixement mutu, amb el propòsit de l'entrada simultània de Sèrbia i Kosovo a la UE. La situació a Kosovo és doncs més preocupant del que és habitual i a ningú no li interessa que esclati la violència interètnica a Kosovo i la manera d'impedir-ho seria una major implicació d'institucions i líders internacionals. L'única manera de sortir de l'actual atzucac és que el govern de Pristina compleixi l'Acord que va signar el 2013 però per fer-ho necessitaria canvis legals a la Constitució i el suport de la comunitat internacional.

Alexandra Brzozowski & Alice Taylor Serbia, Kosovo on brink of 'most dangerous crisis' in last decade

La situació entre Sèrbia i Kosovo és a la vora d'una crisi perillosa. Després que les reunions a París entre la Unió Europea, França i els líders de Kosovo i Sèrbia hagin estat infructuoses, Josep Borrell ha demanat als dos bàndols que compleixin les seves obligacions de diàleg. Les darreres tensions, de les més greus en els últims anys segons Borrell, s'han originat perquè membres de la comunitat sèrbia de Kosovo s'han retirat de les institucions kosovars com a forma de protesta contra la decisió del govern kosovar de requerir que tots els cotxes dels ciutadans de Kosovo han de dur matrícules kosovars. Sèrbia s'hi ha oposat. Borrell sosté que les dues bandes s'han de posar d'acord per tal de reduir la tensió: els serbis kosovars han de tornar a les institucions i les autoritats kosovars han de mostrar flexibilitat i implementar l'acord per a crear l'Associació de les Municipalitats amb Majoria Sèrbia. De fet, el govern kosovar ja va ajornar la implementació de la llei de les matrícules per pressions internacionals, però té previst aplicar-la a partir del 21 de novembre. És per això que s'ha mirat d'estimular el diàleg entre els representats dels dos governs abans que Pristina comencés a aplicar la llei. La preocupació de Borrell s'emmarca en el fet que la Unió Europea no té els mitjans per mitjançar en un acord després d'onze anys sense cap avenç considerable del conflicte serbi-kosovar. Després de les reunions a París la segona setmana de novembre, el president serbi Vučić no es va mostrar gaire optimista quant a la resolució de la crisi; el primer ministre kosovar Kurti va reiterar que Kosovo no acceptaria mai la creació d'una Associació de Municipalitats Sèrbies, que implicaria una estructura executiva suportada per Belgrad a dins de Kosovo per als serbis ètnics que hi viuen. Mentrestant, la presidenta kosovar Vjosa Osmani va establir la data del 18 de desembre per a les eleccions municipals de les quatre municipalitats septentrionals que han quedat abandonades pels representants de les minories ètniques sèrbies. Osmani va demanar la presència d'observadors internacionals per tal de garantir l'exercici dels drets

constitucionals de tots els ciutadans.

Jovan Palalić La Serbie veut rester un État indépendant

En aquesta entrevista a la revista *Conflicts*, Jovan Palalić reconeix un problema relacionat amb Kosovo, i que Sèrbia està sota pressió de Brussel·les i Alemanya, que volen que reconeguin la independència de Kosovo. Després de l'inici de la guerra a Ucraïna, hi ha el problema afegit de la posició sèrbia davant Rússia. Perquè Sèrbia vol seguir sent un estat independent i lliure per gestionar la seva política, defensar els seus interessos i mantenir la seva posició de país neutral i la seva posició d'equilibri entre la Unió Europea i Rússia. El tercer problema és respecte de la situació dels serbis que viuen a Kosovo i a Bòsnia i Hercegovina. Afirmar però que la seva política és ser membre de la Unió Europea, però que les condicions són insuportables per al govern serbi aquestes condicions ja que suposarien renunciar al seu territori. En efecte, Sèrbia considera que Kosovo és el bressol del seu poble. Denuncia que la UE els ha sotmès un pla, en dues etapes, per a un acord final entre Sèrbia i la Unió Europea. La primera és que Sèrbia ha d'acceptar l'existència de Kosovo com a estat independent, sense de moment l'obligació de reconèixer-lo i resoldre totes les qüestions tècniques que comportaria un procés d'aquest tipus. Finalment, com a darrer pas per entrar a la UE, Sèrbia haurà de reconèixer la independència de Kosovo. Està escrit obertament. Palalić considera que darrere de totes aquestes iniciatives europees hi ha els Estats Units, i les seves iniciatives conjuntes tenen com a objectiu fer pressió sobre Sèrbia. Paral·lelament el president Macron i el canceller Scholz, també han amenaçat amb sancions econòmiques si Sèrbia no reconeix la independència de Kosovo, i diplomàtiques amb una possible prohibició de visats per als serbis. La situació és, doncs, molt complicada perquè a això se sumen i barregen les posicions sèrbies respecte de les sancions a Rússia. En darrer terme, Palalić insisteix que Sèrbia és un país que vol seguir fent la seva política independentment d'interessos aliens, seguint exclusivament els seus.

Eoin Drea Ireland Is Europe's Weakest Link

Eoin Drea argumenta a *Foreign Policy* que Irlanda és la baula més feble d'Europa. Així va definir el diputat irlandès Cathal Berry l'estat en què les forces de defensa es troben des de fa dècades. Irlanda només inverteix anualment el 0,3% del PIB en defensa (vora mil milions d'euros), i és el país europeu més mal preparat per fer front a qualsevol mena d'amenaça militar. El problema està en el fet que a prop de les aigües irlandeses, o per les mateixes aigües, hi passa el 75% dels cables transatlàntics submarins. Tal com evidencia un informe de febrer de la Comissió per a les Forces de Defensa, les forces irlandeses són escasses i desactualitzades: manquen de ciberdefensa, radars, jets d'intercepció i avions de transport de tropes. Les condicions laborals i els sous de la marina són tan dolents que el sector privat capta els graduats de classes navals senceres. Les forces aèries potser són encara pitjor perquè amb prou feines tenen 700 treballadors i no tenen cap tecnologia per rastrejar avions a l'espai aeri irlandès: només disposen de vint helicòpters i avions en total; i només dos avions de vigilància marítima patrullen els aproximadament 340.000 km² de la zona econòmica exclusiva d'Irlanda a l'Atlàntic nord. I amb tota aquesta situació, poques

setmanes abans de l'inici de la invasió d'Ucraïna, les forces navals russes van dur a terme exercicis militars a prop de les aigües territorials irlandeses, cosa que va inquietar els líders europeus. Per fer front a possibles amenaces, doncs, Irlanda depèn exclusivament de les altres forces aèries europees, i el país té un acord amb el Regne Unit amb el qual permet a la RAF patricular per l'espai aeri irlandès.

Democracia, diversidad y cultura

Sheri Berman How Democracy Can Win

Sheri Berman argumenta que una de les lliçons que podem extreure de les eleccions de mig mandat als Estats Units és la gran quantitat de candidats que s'han negat a reconèixer la seva derrota, fins i tot en estats on els resultats eren molt clars. Aquest fenomen s'ha estès també pertot Occident, on l'extrema dreta cada vegada té més força. Molts experts consideren que existeix una preocupant tendència que respon a una estratègica ofensiva contra la democràcia liberal. Tanmateix, hem de ser conscients també de les diferències contextuals de cada cas. Hi ha moltes diferències entre els fenòmens europeus i americans. Així, també es pot entendre el fet que alguns partits amb arrels d'extrema dreta feixista s'hagin moderat per arribar al poder pot ser vist com una bona notícia. Això ens indica que l'èxit dels moviments de dreta radical populista té menys a veure amb les seves característiques i més amb la qualitat de la democràcia que aspiren a conquerir. La pregunta, doncs, és com les democràcies poden gestionar aquests atacs que no són nous. Durant el període d'entreguerres europeu, tant el comunisme com el feixisme van amenaçar les democràcies liberals. A Itàlia el Partit Comunista va tenir un rol crucial durant tot el procés, i a Alemanya van forçar les eleccions que portaren a Hitler al poder. Molts estats europeus de l'època van perdre el poder de control sobre la seguretat, de tal manera que molts d'aquests partits van formar milícies privades a les que no podien combatre. Després de la Segona Guerra Mundial els partits comunistes van gaudir d'uns primers anys de grans èxits. No obstant, conforme les democràcies liberals es van consolidar i van aconseguir bons resultats econòmics, el seu suport va disminuir fins a fer-los irrelevants. Van ser les institucions i les normes democràtiques les que van fer que els extremistes es moderessin. Això ha passat relativament també amb el Front Nacional francès, els *Fratelli d'Italia* o els Demòcrates Suecs. Així doncs, Berman considera que Europa no està en risc de veure un retrocés democràtic. En aquest sentit, afirma que els EUA son una excepció i que allà sí que la democràcia està en perill.

Myriam Revault d'Allonnes Les valeurs européennes sont-elles universalisables?

L'autor es pregunta si els valors europeus són universalitzables i en en primer lloc argumenta que cal definir de quina "universalitat" s'està parlant i què és la "universalitat". La dimensió universal dels valors europeus neix d'una universalitat abstracta, a priori, que alguns anomenen "desbordant" perquè, partint d'un origen precís i assignat (una identitat particular), pretén normalitzar i alinear sobre el seu propi model allò que és diferent d'ella

mateixa? És la crítica que s'adreça constantment a aquest tipus d'universalitat per qui hi veu, amb raó, l'expressió oculta d'una hegemonia (econòmica, colonial, cultural). Aquesta "universalitat" és efectivament només el trasplantament unilateral d'una forma singular dominada efectivament per la modernitat occidental. Però és precisament la que s'invoca en la reivindicació d'una identitat europea monolítica, basada en valors cristians i a la recerca d'una narrativa globalitzadora. Però hi ha una altra manera de pensar l'universal, i aquesta no és en cap cas aliena a la història o a l'esperit europeu: a la vegada com a exigència política —que s'ha d'aplicar a tota la humanitat— i com a requisit antropològic que afirma l'existència d'estructures de pensament comunes i transcendents a totes les cultures. L'autora argumenta que l'única universalitat real és la que està oberta a l'alteritat i és habitada per la pluralitat. Per a entendre-la, però, cal sortir d'aquesta lògica binària on s'enfronten una universalitat autoproclamada i la crítica a una universalitat sempre reduïda al discurs de la dominació.

Oliver Roethig Setting human-rights due diligence back on track

La iniciativa legislativa sobre les obligacions de les empreses de la Unió Europea en matèria de diligència deguda pel que fa als drets humans no ha acabat de materialitzar-se tal i com estava previst. Per consegüent, l'autor considera que és fonamental frenar el control unilateral de les empreses sobre la diligència deguda en matèria de drets humans. Per a que l'adopció de la legislació canviï realment les pràctiques per garantir els drets humans, cal integrar la responsabilitat en tot el procés creant un espai als representants dels titulars de drets, inclosos els sindicats a nivell nacional i internacional. Sobretot, en el sector financer, s'ha proposat d'incloure diverses clàusules que limiten les responsabilitats de les empreses financeres en matèria de drets humans. L'impacte de les finances en els drets humans és molt significatiu però exigir l'avaluació de la diligència deguda només una vegada en tota la durada d'un contracte, suposa ignorar els riscos canviants en matèria de drets humans. Restringir els requisits de diligència deguda a les inversions directes o als contractes amb grans clients corporatius crearia una exempció àmplia que limitaria la diligència deguda financera a la punta de l'iceberg dels riscos per als drets humans. Això contrastaria amb les orientacions explícites sobre el sector apuntades per l'OCDE i l'[Oficina de l'Alt Comissionat de les Nacions Unides per als Drets Humans](#), així com els [Principis d'Inversió Responsable de l'ONU](#). Finalment, tot i que l'abast de les finances és enorme, si s'adopta un enfocament basat en el risc, com preveuen les normes internacionals, les accions de diligència deguda en matèria de drets humans es poden prioritzar per abordar els riscos més greus per a les persones, fent que el procés sigui totalment proporcionat i factible.

Janan Ganesh This was the year liberal democracy fought back

Janan Ganesh afirma que enguany els diferents moviments autocràtics de més rellevància d'Occident (i del món) han estat superats per la democràcia liberal. A França Emmanuel Macron ha superat Marine Le Pen; al Regne Unit l'any s'acaba amb Rishi Sunak, quan havia començat amb Boris Johnson (l'interludi de Liz Truss només ha durat 44 dies); al

Brasil Jair Bolsonaro ha perdut les eleccions i les eleccions de mig mandat nord-americanes han estat una derrota pel sector més extremista del Partit Republicà, complicant la tornada de Donald Trump a la Casa Blanca. Tot i que és veritat que a Suècia, Itàlia i Israel el populisme ha aconseguit avançar, el còmput general anual és decebedor per als autòcrates. Ganesh sosté que les autocràcies són hostatges de la sort perquè tot i que al·leguen ser més eficaces que les democràcies, una guerra amb mobilització de la població (ni que sigui parcial) o un estancament econòmic derivat d'uns confinaments dràstics i reiterats no són gaire bons per a la salut d'un règim. Per moltes reserves de gas (Rússia) o míssils antiportaavions (Xina) que es tinguin, la idea imperant entre els autòcrates que el liberalisme serà esborrat de la història com un gen defectuós no té gaire fonament.

Tom McTague The Qatar World Cup Exposes Soccer's Shame

Tom McTague reflexiona sobre l'esdeveniment planetari per excel·lència, el controvertit Mundial de futbol que està tenint lloc a Qatar, que qualifica com l'absurditat més gran de la història de l'esport. El 2010, l'òrgan rector del futbol mundial, la FIFA, va concedir l'organització de l'esdeveniment esportiu més popular i prestigiós del món a una petita autocràcia de l'Orient Mitjà amb una població de tot just 3 milions d'habitants però on els ciutadans d'aquesta nacionalitat només representen poc més del 10%. La resta són alguns expatriats molt rics d'altres països i un enorme exèrcit de migrants pobres que fan la major part de la feina. Que Qatar pogués vèncer les candidatures dels Estats Units, Austràlia, Japó i Corea del Sud era tan indefensable que és impossible no concloure que el conjunt el sistema està podrit. Però més que un escàndol puntual, el Mundial de Qatar és una falla del món on vivim, i no només del món del futbol. El Mundial de Qatar és el que passa quan una organització internacional corrupta amb un gran poder i poca responsabilitat es fa càrrec de coses importants; quan les democràcies estan disposades a vendre les seves institucions i fins i tot la seva cultura, al millor postor; i quan economies senceres depenen de l'explotació de mà d'obra barata i globalitzada i de capital no regulat. Qatar i els altres estats del Golf volen diversificar les seves economies per sobreviure el dia que s'assequi la font de la seva riquesa, el petroli i gas. I ho volen fer tot protegint els seus règims autocràtics. Per aconseguir-ho, inverteixen en esport, entreteniment, turisme i transports, amb l'esperança de convertir-se en pols atractius d'una futura economia global amb impostos baixos, on els rics vagin a viure, treballar, comprar i relaxar-se lluny de les càrregues feixugues de la democràcia, servits per un exèrcit de treballadors migrants pobres. La seva inversió en l'esport doncs és només una part d'una estratègia més àmplia. Occident no només accepta els seus diners per als seus equips esportius, sinó que compra els seus combustibles fòssils i a canvi els venen armes. Esperar que els esports actuïn com una excepció honorable mentre la resta de la societat intenta guanyar tants diners com sigui possible independentment de la moralitat o la seguretat a llarg termini dels seus països, és ridícul. El fet és que Europa fa anys que es ven al millor postor. Tota l'estratègia geopolítica d'Alemanya ha estat vincular-se a Rússia i la Xina, dos estats considerats amenaces estratègiques per l'OTAN. El Regne Unit ha subhastat infraestructures i actius bàsics, tant si això vol dir donar a Xina una participació en la indústria nuclear del Regne Unit com proporcionar a Rússia serveis financers i oportunitats immobiliàries per rentar els seus diners. Occident ja no és ni tan ric ni tan dominant al món com abans. Ha de prendre

decisions difícils que impliquin compromisos. Però si el pla era mantenir la riquesa, la seguretat, la independència i la integritat nacionals, les darreres dècades han estat un desastre. Com el Mundial de Qatar.

Economía, bienestar e igualdad

Mohamed A. El-Erian Not Just Another Recession

L'autor afirma que més que un simple gir més de la roda econòmica, el món pot estar experimentant grans canvis estructurals que perduraran més enllà del cicle econòmic actual. Tres noves tendències en particular insinuen una transformació d'aquest tipus i és probable que tinguin un paper important en la configuració dels resultats econòmics durant els propers anys: el canvi d'una demanda insuficient cap a una oferta insuficient com a principal fre al creixement; la fi d'una liquiditat il·limitada subministrada pels bancs centrals; i la creixent fragilitat dels mercats financers. Aquests canvis ajuden a explicar molts dels desenvolupaments econòmics inusuals dels darrers anys, i és probable que generaran encara més incertesa en el futur a mesura que els xocs es facin més freqüents i violents. Aquests canvis afectaran els individus, les empreses i els governs: econòmicament, socialment i políticament. I fins que els analistes no s'adonin de la probabilitat que aquestes tendències perdurin més que el proper cicle econòmic, és probable que les dificultats econòmiques que causen superin significativament les oportunitats que generen. Les recessions i els pics d'inflació van i vénen, però els últims anys s'han vist una sèrie de desenvolupaments econòmics i financers mundials inesperats, si no impensables. Els Estats Units, antigament un defensor del lliure comerç, s'han convertit en l'economia avançada més proteccionista. El Regne Unit s'ha tornat de sobte en una cosa que s'assembla a un país en desenvolupament en dificultats després que un mini-pessupost desafortunat va debilitar la moneda, impulsar una pujada espectacular dels rendiments dels bons, provocar una designació de "vigilància negativa" per part de les agències de notació i va obligar la Primera ministra Liz Truss a dimitir. Els costos d'endeutament també s'han incrementat molt, ja que els tipus d'interès de més d'un terç dels bons mundials són negatius (creant una situació anormal en què els creditors paguen els deutors). La guerra d'Ucraïna ha paralitzat el G-20, accelerant el que ja era un debilitament gradual de la institució. I alguns països occidentals han convertit el sistema de pagaments internacionals, que és la columna vertebral de l'economia global, en una arma per castigar Moscou. A això cal afegir-hi la ràpida recentralització de la Xina sota Xi Jinping i el seu desacoblament dels Estats Units; l'enfortiment de les autocràcies a tot el món; la polarització i fins i tot la fragmentació de moltes democràcies liberals; l'impacte creixent del canvi climàtic; els canvis demogràfics; i la migració gradual del poder econòmic d'Occident cap a Orient.

Andris Šuvajevs Interest-rate rises versus the public interest

En acceptar les pujades de taxa d'interès, els governs europeus estan salvant el Banc Central Europeu en comptes dels seus ciutadans. Aquesta combinació d'inflació i crisi té una part institucional i una part conceptual. Conceptualment, s'accepta que la inflació està

impulsada per problemes d'oferta relacionats amb la guerra d'Ucraïna i per la interrupció de les cadenes de subministrament induïda per una pandèmia. Però les institucions financeres públiques estan dissenyades per fer front als problemes impulsats per la demanda. Les distincions normalment poc clares per al públic en general permet als banquers centrals i els polítics que donen suport a l'augment de les taxes eludeixen les afirmacions de suport sobre la demanda «reprimida» que es remunta a l'estímul fiscal de COVID-19, l'amenaça actual d'una espiral de preus salarials i les expectatives futures que la inflació augmentarà. A més a més, tota aquesta incoherència conceptual, es veu agreujada pel bloqueig institucional. La preocupació més gran del banc és que les polítiques monetàries predominin a les fiscals i saben que no estan preparats per aprovar una acció institucional respecte la inflació. Tot i això, els governs de la zona de l'euro, els únics capaços de mobilitzar recursos a una escala prou gran, són els que realment necessiten una acció ràpida, però l'activitat del banc hi posa obstacles. L'autor fa una analogia entre els governs europeus i els hostatges que se'ls hi dona una falsa sensació d'agència, però tot i així el seu destí ja està predeterminat. Finalment, per les esquerres, ha de haver-hi una combinació de polítiques: a curt termini, mantenir els tipus d'interès baix, proporcionar ajuts a la renda de les llars de renda baixa per mantenir la demanda, i oferir un suport transparent a les empreses per garantir-ne la competitivitat sense perdre de vista els objectius a llarg termini bastats en sostenibilitat. A més, introduir un impost sobre els beneficis obtinguts pel sector energètic dels combustibles fòssils. L'objectiu hauria de ser garantir que les economies estiguin preparades per recuperar-se a la primavera i que el creixement es pugui reprendre sense centrar-se massa en un deute públic lleuger. Finalment, l'autor vol posar èmfasi a que la crisi energètica actual no és només una qüestió d'inflació sinó de redissenyar les nostres institucions de govern per tal de garantir la responsabilitat democràtica i una distribució justa dels recursos.

The Economist Even a global recession may not crush inflation

Els inversors estan reaccionant positivament a les darreres notícies; els paquets d'accions estan augmentant de preu després que alguns optimistes declarin la crisi energètica acabada. A més, la fi de la política xinesa de zero-covid també incentiva a l'optimisme; la inflació als EUA acabava per sota de les expectatives, quelcom que també ha estat celebrat. Tanmateix, The Economist ens invita a ser prudents i conscients que una crisi global s'acosta. Tot i les últimes dades, els bancs centrals han augmentat de cop els tipus d'interès, i la inflació està lluny d'ésser derrotada. Aquest ha estat un any complex. Amb la inflació en augment, els països de la zona euro han arribat a mínims de desocupació degut als màxims en consum, sobre tot vingut pel turisme. No obstant això, els majors costos de finançament es comencen a notar. A països com Canadà o Nova Zelanda la demanda per hipoteques comença a disminuir i els inversors estan avaluant algunes operacions. Els optimistes assenyalen la força dels mercats laborals. Ara bé, aquest elevat ritme d'ocupació està disminuint i aquests indicadors en assenyalen l'inici d'una recessió. S'ha de tenir en compte que hi ha diferents velocitats. Més enllà dels EUA, Espanya o Austràlia segueixen creixent en tases considerables. Ara bé, és probable que Regne Unit estigui ja en crisi, i Alemanya haurà de tancar diversos complexos industrials degut als preus de l'energia. Sigui com sigui, els bancs centrals són conscients que estan causant una crisi per controlar

la inflació. El problema rau en què la relació entre política monetària i ocupació està encara poc aclarida, i els bancs podrien causar més dolor del que preveïen. Tot i així, moltes dades d'inflació segueixen per sobre del que els economistes predeïen. Al Regne Unit han arribat a un 11%. El que sembla clar és que hi ha hagut un error de diagnosi. Quan la inflació començà es va atribuir a problemes a les cadenes de subministrament: micro-xips, cotxes, etc. La segona dimensió d'aquesta inflació podrien ser els increments salarials. De moment sembla que s'estan controlant, però els economistes estan preocupats. Si la inflació desemboca en augments, l'augment de costos retornarà en més inflació. En tercer lloc, hem d'observar les expectatives, si aquestes es desboquen podem tenir un problema. En definitiva, aquesta crisi està demostrant la falta de coneixement sobre els mecanismes inflacionaris. Davant la incertesa els legisladors es troben davant de decisions polítiques molt complexes: contraure l'economia amb el risc de crisi persistent, o deixar-la fer amb la possibilitat d'entrar en una espiral inflacionària.

Lorenzo Fioramonti et al. Global population hits 8 billion, but per-capita consumption is still the main problem

La població mundial acaba d'assolir un nou rècord: 8.000 milions i s'estan produint debats acalorats sobre l'anomenada capacitat de càrrega del planeta, és a dir el nombre total de persones que poden viure a la Terra de manera sostenible. Des de les pàgines de *The Conversation*, Lorenzo Fioramonti assenyala que els experts generalment es divideixen en dos camps. Hi ha qui argumenta que hem de reduir dràsticament la població humana per evitar una catàstrofe ecològica. I hi ha qui creu que la tecnologia trobarà solucions intel·ligents sense necessitat d'abordar el problema de manera activa. Tanmateix, és difícil calcular quants humans pot suportar el planeta de manera sostenible. Això sovint es passa per alt en els debats polítics, que generalment tracten la qüestió de manera bastant simplista, basant-se en el supòsit que l'augment del nivell de vida comportarà una baixada de la taxa de natalitat. Per tant, segons aquest argument, la població mundial disminuirà tan bon punt continents com Àsia i Àfrica arribin a nivells de desenvolupament similars a Europa i Amèrica del Nord. Fioramonti en canvi considera que ha arribat el moment de repensar el nostre enfocament de la riquesa i desenvolupar diferents maneres de millorar el nivell de vida. En un nou informe del Club de Roma titulat *Earth4All* s'argumenta que els països (especialment els més industrialitzats) haurien de substituir la recerca del creixement econòmic per mesures més àmplies de benestar social i ecològic. Això es traduiria en una disminució important del consum de materials, sense perjudicar la qualitat de vida general. Què pot implicar això a la pràctica? Les polítiques haurien de fomentar un millor equilibri entre la vida laboral i la vida familiar i la igualtat de gènere, ja que l'empoderament de les dones és un determinant clau del creixement de la població. També haurien d'optimitzar l'ús i l'eficiència energètica perquè l'energia més renovable és la que no necessitem utilitzar. També necessitem pràctiques regeneratives i solucions de producció pròpia per a la fabricació i la producció d'aliments (aproximadament el 30% dels aliments a nivell mundial es perden o es malbaraten a causa del consum excessiu i dels estàndards estètics). Aquest enfocament d'economia del benestar ajudaria tots els països (inclosos els més pobres) a passar a un tipus de desenvolupament diferent, capaç de combinar una alta qualitat de vida amb impactes més limitats sobre el medi ambient. És la

diferència entre una economia extractiva i lineal que converteix els recursos en emissions de carboni i una economia regenerativa i circular que no produeix residus perquè la sortida de qualsevol procés es converteix en l'entrada d'un altre. En definitiva, viure millor i de manera més equitativa ens ajudarà a trobar l'equilibri adequat també pel que fa a la població mundial, sense necessitat d'imposar restriccions.

Valentina Pop Europe's energy crisis increases risk of deindustrialisation

Valentina Pop i Andry Bounds ens presenten tres temes d'actualitat de la Unió Europea: la crisi industrial, l'engrandiment de l'espai Schengen i el retorn dels pesticides. Últimament la Unió ha constatat que hi hagut una reducció generalitzada en la demanda del gas. Però això no es deu a un estalvi efectiu, sinó més aviat a una reducció de la producció industrial causada pel preu de l'energia. A Itàlia, per exemple, la davallada del 24% del gas a octubre es deu majoritàriament a una producció més baixa o directament a tancament d'empreses; a Portugal i Romania hi ha hagut, respectivament, una davallada del 48% i 78% del consum de gas. Algunes empreses alemanyes contempen la idea d'expandir la producció a la Xina i reduir permanentment les seves seves europees. Hi ha previst abordar la qüestió a la reunió de ministeris d'energia de la Unió del 24 de novembre. Pel que fa a l'engrandiment de l'espai Schengen, els tres nous candidats són Bulgària, Romania i Croàcia. Els primers dos ja fa deu anys que esperen, i el darrer s'ha afegit a la cua aquest any. Gràcies a la decisió d'adoptar l'euro el gener de 2023 i l'absència d'un historial de corrupció, Croàcia té ben assegurada l'entrada. En canvi, en el cas dels altres dos l'abundant corrupció i els problemes de legalitat fan que els Països Baixos s'oposi a la seva entrada si no compleixen els estàndards de la Unió. A més, el partit d'extrema dreta suec que dona suport al govern suec també s'hi ha oposat taxativament. Per sort, sembla que el govern suec sí que hi dona suport, i el govern de Romania ha acceptat una comissió d'inspecció de la Unió que inclourà experts neerlandesos per tal de confeccionar un informe sobre les reformes legals i anticorrupció que s'hauran de dur a terme al país. Finalment, la Unió Europea està reconsiderant aixecar la prohibició de l'ús dels pesticides i permetre l'ús de substàncies de baix risc contra les pestes en terrenys cultivables, espais públics, espais esportius, zones de captació d'aigua pluvial i zones naturals protegides. El principal motiu és que la prohibició afecta extensions massa grans dels territoris dels països membres. A Eslovènia, per exemple, el 40% del territori són terrenys cultivables. Tanmateix, els canvis en la legislació hauran de ser aprovats per tots els estats membres, i la intenció de la Comissió Europea d'aplicar mesures diferents segons els països ha aixecat polseguera.

Sostenibilidad y cambio climático

Mark Maslin et al. COP27 will be remembered as a failure - here's what went wrong

Les negociacions per crear un fons que compensaria els països en desenvolupament per les pèrdues i els danys que ha provocat el canvi climàtic han dominat les negociacions durant

la COP27. Finalment, els estats van acordar establir aquest fons, però no obstant això encara s'ha de negociar qui pagarà i com es concretarà aquesta assistència financera per ajudar països com el Pakistan a recuperar-se dels desastres climàtics. L'acord de la COP27 tampoc no va més enllà de la promesa del Pacte climàtic de Glasgow del 2021 de reduir gradualment la utilització del carbó, i el text tampoc no ha anunciat nous objectius ni compromisos, amenaçant l'objectiu de limitar l'augment de la temperatura global a 1,5 °C, establert fa set anys a l'Acord de París. Els països en desenvolupament van participar a la COP27 amb l'esperança de progressar en tres fronts: el finançament del clima i el lliurament de 100.000 milions de dòlars anuals tal com es va prometre el 2009, la descarbonització global i el reconeixement de la responsabilitat dels països desenvolupats de pagar les pèrdues i els danys. Només s'ha aconseguit un d'aquests objectius. En aquest context, els autors es plantegen per què ha fracassat la COP27. En primer lloc, degut a la situació geopolítica actual. La COP27 s'ha vist eclipsada per la guerra d'Ucraïna, que ha tensat el subministrament de gas, fet que ha impulsat molts països a ampliar les reserves nacionals de combustibles fòssils. D'altra banda, això ha comportat que els països productors de petroli i gas tinguessin més influència a la COP27, soscavant les negociacions. Segon, el moment i la ubicació. La primera setmana de la COP va tenir lloc durant les eleccions de mig mandat dels Estats Units quan gran part dels mitjans de comunicació del món hi dedicaven la seva atenció, mentre que la segona setmana va coincidir amb la cimera del G20 a Bali, la qual cosa va desviar encara més l'atenció i va fer que molts líders mundials no hi assistissin. Per empitjorar les coses, les negociacions es van allargar fins al cap de setmana, just quan l'atenció es va centrar en el Mundial i les polèmiques associades a Qatar. Tercer, la manca de lideratge. La diplomàcia internacional és difícil i requereix una gran quantitat de temps, esforç i habilitat. La raó per la qual la COP26 de Glasgow del 2021 va donar lloc a acords sobre la desforestació, les emissions de metà i altres qüestions va ser en part perquè els amfitrions van treballar dur per aconseguir consens durant l'any addicional proporcionat per la pandèmia. Enguany, en canvi, la presidència egípcia va subestimar aquesta tasca. Quarta, la manca de confiança. Això es deu principalment al fet que els 100.000 milions de dòlars anuals promesos encara no s'han materialitzat completament. Es tracta d'una quantitat relativament petita si es té en compte que Qatar ha gastat 220.000 milions de dòlars per acollir la Copa del Món de 2022. Tampoc han arribat diners per donar suport a l'adaptació al canvi climàtic tot i que hi són, el tema és la voluntat de destinar-los on realment calgui.

Le Monde La COP27, entre espoirs et désespoir

L'editorial del diari *Le Monde* assenyalava que el reconeixement de la necessitat de proporcionar assistència financera als països més vulnerables al canvi climàtic no s'hauria d'utilitzar com a pantalla per retardar el ritme de reducció de les emissions de gasos d'efecte hivernacle. En aquest sentit, el balanç de les conferències sobre el clima oscil·len inexorablement entre dos pols: des de l'«acord històric» fins a la «gota d'aigua». La COP27 no ha estat una excepció. D'una banda, la voluntat de fer sentir a l'opinió pública mundial un missatge d'esperança, segons el qual la lluita contra el canvi climàtic avança. De l'altra, la decepció de veure que la consciència no està a l'altura dels reptes i que la majoria d'estats no es decideixen a canviar de paradigma, que és l'única manera d'evitar una

trajectòria que farà inhabitable la superfície terrestre a finals del segle XX. Així, el Nord ha trigat trenta anys a acceptar el principi d'ajuda al Sud, gràcies a l'espectacular canvi de posició de la Unió Europea (UE), i després dels Estats Units. Quants anys es trigarà perquè la Xina, la segona potència mundial i la major emissora de gasos d'efecte hivernacle, deixi de considerar-se com un país emergent i comenci a contribuir a aquest principi de solidaritat global? Quants anys es trigarà a mobilitzar prou diners perquè aquests mecanismes siguin realment efectius? Els 340 milions d'euros anunciats a la COP27 encara queden molt lluny. Més enllà de les sumes compromeses, ara el Banc Mundial i el Fons Monetari Internacional han de tenir un paper molt més proactiu per dirigir el finançament i l'ajuda en funció dels objectius climàtics. Finalment, és fonamental posar en marxa un control fiable d'aquests fluxos financers per evitar malversacions i corrupció. En darrer terme, la cimera de Sharm-El-Cheikh ha tornat a demostrar la dependència del petroli i del gas, que, tanmateix, constitueix el cor del problema. El paper de lideratge mostrat per la UE contrasta amb l'actitud dels països del Golf, la Xina -de nou- i l'Índia, que són reticents a prescindir d'aquestes fonts d'energia. Mentre els compromisos en aquest tema no siguin més fermes, la comunitat internacional sempre podrà seguint netejant la seva consciència fixant-se objectius ambiciosos, que no tenen possibilitats d'aconseguir, ja que els combustibles fòssils seguiran sent la droga dura de l'economia mundial.

John Gray The dangerous conceits of the green revolution

John Gray descriu a *The New Statesman* el desastre de la COP27 a Egipte que, segons ell, només repeteix el que va ser la COP26 de Glasgow. Paraules buides i polítiques que ja s'han provat i han resultat inútils. Tot i que el escalfament global encara es pot atacar, estar clar que no hi ha manera de sortir d'aquest fenomen com si res. Hem d'acceptar el procés i buscar solucions per transformar ràpidament les nostres societats per tal que puguin adaptar-se a les noves condicions climatològiques. Greta Thunberg, la que des de feia temps era la cara visible de l'activisme pro-clima juvenil, va declinar formar part d'aquesta nova cimera degut a que era "una estratègia" dels polítics "per fer veure que fan alguna cosa". Ni tan sols la transició energètica verda que reclamen alguns pot parar el canvi climàtic en les seves dimensions actuals. Hem de tenir en compte que la majoria de tecnologies necessàries per produir aquesta transició també necessiten minerals que son escassos i que només es poden obtenir a través de la mineria. Actualment, ja tenim un "gran joc" entre les potencies que competeixen per aquets minerals. La Xina ha estat de moment la més exitosa en la seva estratègia. Sense cap intervenció militar, només a través d'ela diplomàcia, s'ha assegurat monopolis en materials estranys que s'utilitzen en tots els sectors, tant de defensa com l'automobilístic. A més, no només l'augment en mineria necessari per fer front a la demanda d'energia seria un desastre climàtic, sinó que els països dependents dels combustibles fòssils molt probablement col·lapsarien. Hem d'assumir que el creixement per els combustibles fòssils que ha incrementat els nivells de vida de la majoria de la població ha arribat a la fi. Per fer adaptar-se no calen grans ideologies. Ni els països socialistes han protegit més el clima ni els liberals han aconseguit realitzar un desacoblament absolut entre creixement i emissions. Les societats que siguin capaces de mantenir un poder estatal fort junt amb innovacions tecnològiques disruptives, seran els que triomfaran. La Xina està responent intel·ligentment a aquest futur. En canvi,

les formes de protesta burgeses del Nord Global no funcionen. Argumenta l'autor que aquestes son formes ineficients de psicoteràpia col·lectiva, i no política seriosa. El cas és que les polítiques verdes radicals no compten amb el suport democràtic de la població, com s'ha vist en les legislatives americanes. L'única opció que tenim d'un futur habitable és l'anomenat "retir sostenible", és a dir, la utilització de tecnologies disruptives per viure. Un món desglobalitzat amb alta tecnologia és l'única manera de prevenir els desastres. Això, no obstant, no sembla possible pel context geopolític. El més probable és que algun conflicte impedeixi qualsevol col·laboració i, per tant, la Terra acabi realitzant els seus processos interns sense cura del futur de la humanitat.

Noah Gordon Europe Must Accelerate Its Climate Adaptation

El canvi climàtic ja afecta Europa. Gordon considera que Europa no només ha de contribuir econòmicament per «reparar» el mal que han fet les economies desenvolupades en forma d'ajudes (una mica escasses) als països en desenvolupament afectats pel canvi climàtic, sinó que també ha de mirar cap endins i preocupar-se per les conseqüències negatives que el canvi climàtic ja té en territori europeu. Tot i que la classe política europea acostuma a tractar la crisi climàtica com quelcom de geopolític, la realitat és que ja és un perill per a la vida a Europa. El Grup Intergovernamental per al Canvi Climàtic (IPCC en anglès) calcula que un augment de la temperatura d'1,5 graus hi podria causar 30.000 morts anuals per la calor extrema. La cimera per al clima d'enguany ha assenyalat els canvis que hi haurà a tot el món més enllà del 2030, no només els que hi podria haver. A Europa la crisi climàtica ja està ben entrellaçada amb les altres crisis: les sequeres han afectat la producció de menjar i electricitat, cosa que ha causat més inflació i l'adopció de mesures polèmiques i favoritistes per a alguns socis de la Unió. Els tres principals perills per a Europa són les inundacions fluvials, les sequeres i la calor intensa. Les sequeres han fet emergir ruïnes romanes a Itàlia, avisos de sequera en pedra al centre d'Europa i altres restes antigues. Segons els informes de l'IPCC, durant el segle XXI l'escalfament progressiu farà que bona part del sud d'Europa pateixi escassetat d'aigua; la combinació de calor i sequera «ocasionarà pèrdues de la producció agrícoles substancials»; i si s'arriba als 3 graus, les morts per calor augmentaran el doble, així com el risc d'incendi. Les úniques bones notícies és que ja hi ha moltes opcions per mirar de mitigar el canvi climàtic, i ja hi ha governs que gasten quantitats considerables de diners en aquest tipus de mesures. Als Països Baixos, per exemple, hi ha en marxa una ampliació de la xarxa de dics per evitar morts per inundació, i a França s'està considerant augmentar la producció de melca, que demana menys aigua que el blat. El problema de totes aquestes mesures, però, és que requereixen molta inversió, i la majoria de cops no és rendible. És per això que la despesa pública és més important que mai. Els líders europeus s'han de centrar a mitigar una crisi que ja afecta els seus ciutadans.

Michael Schuman Where U.S.-China Competition Leaves Climate Change

Michael Schuman argumenta a *The Atlantic* que, tot i que els EUA i la Xina tinguin

incentius per cooperar, sobretot en termes de canvi climàtic, no vol dir que ho facin. Les negociacions que es van dur a terme a la COP27 han produït un avenç important, ja que s'ha creat un fons per compensar els països en vies de desenvolupament més afectats pel canvi climàtic. No obstant, la pregunta clau serà la cooperació entre els EUA i Xina en aquest fons, sense la qual no serà operatiu, i faltará acabar de resoldre les qüestions sobre el funcionament sobre el propi fons. Últimament, les relacions entre aquestes dues grans potències han estat plenes de problemes, quelcom que ha perjudicat la cooperació en l'àmbit climàtic. Pequín va suspendre aquesta col·laboració a l'agost degut al viatge de Pelosi a Taiwan, i s'han recomençat a la COP27 i continuat al G20. L'episodi, creu l'autor, revela els perills als que està sotmesa la cooperació climàtica. Els experts avisen que sense un nou impuls al procés, la cooperació promoguda per la ONU tindrà nous obstacles contínuament. La qüestió és molt important. Durant l'època unipolar la cooperació es duqué a terme a través d'un sistema de normes liderat per el país hegemònic. Ara, però, la cooperació, en aquest cas vital, s'haurà de dur a terme en un context multipolar on dues potències lluiten per l'hegemonia i modelar el sistema de normes present fins ara. Els EUA es troben davant d'una paradoxa: han de protegir els seus interessos de la Xina, però els seus interessos passen inexorablement per la cooperació amb el país asiàtic. De moment, Biden ha intentat separar temes amb un èxit relatiu. Intenta donar el missatge que es pot cooperar en alguns àmbits i competir en d'altres. Molts comentadors, temen, però, que s'acabi sacrificant el clima per la competició de superpotències. De moment, Pequín ha planificat la neutralitat climàtica al 2060, i és versemblant que vulgui liderar aquest procés, doncs les seves ciutats son de les més contaminades del món. A més, consideren l'economia verda com un dels pilars de la seva economia del futur, per alliberar-se de la seva dependència dels combustibles fòssils. El compromís de la Xina és clar en termes nacionals, però no tant en internacionals. L'experiència com a garants del clima en fòrums multilaterals és complexa i alguns experts assenyalen que els "manca iniciativa". En definitiva, els EUA necessiten una estratègia alternativa per si Pequín no coopera. Al mateix temps, la resta del món també ha de col·laborar en l'entesa. Tot i que no estiguem en les millors condicions possibles, és el món que tenim, assegura Schuman.

Henry Olsen How this climate change fund could fuel populism in richer nations

La resolució de la COP27 d'adoptar un fons per els països més afectats per el canvi climàtic ha sigut celebrada per els activistes mediambientals però també podria resultar en una onada global de populisme anti-ecologista. Els reparaments que estan disposats a pagar els països que han contribuït més al canvi climàtic sembla una bona iniciativa, però no estem parlant de petites quantitats de diners sinó de trillions. Gran part de la generositat i altruisme desapareix quan la gent pensa en aquestes transaccions econòmiques a altres països més pobres, i en tenim suficients exemples precedents en les eleccions democràtiques recents per entendre el funcionament del votant. Els votants solen prioritzar el benestar econòmic, solen preferir que un altre pagui pels programes que valoren; aquest és l'atractiu del missatge de "tax the rich". Això també arriba en un moment que les nacions desenvolupades i els seus ciutadans estan consumits per abordar els seus propis desafiaments econòmics, el que significa que els líders mundials s'enfronten a un dilema

polític. No contribuir al fons de “pèrdues i danys” podria condemnar els avenços en la política climàtica mundial. Però redoblar l’aposta per la política climàtica significa arriscar-se a una reacció dels votants a casa on no podrien sobreviure políticament. És per això que els activistes i els seus aliats polítics no han aconseguit argumentar que els ciutadans han de fer sacrificis significatius en els seus nivells de vida per fer front a l’amenaça. Impulsar aquestes polítiques sense assegurar-se que el públic està a bord faria que els moviments populistes de la darrera dècada a comparació semblin lleus.

Innovación, ciencia y tecnología

Margaret O’Mara The World Tech Made

Les empreses tecnològiques d’avui dia no són només empreses sinó institucions socials impulsades per un propòsit que quasi bé sembla vital. La majoria d’aquestes companyies es troben o varen ser desenvolupades a Silicon Valley, zona en la qual s’ha fet diversos estudis respecte l’ús de la seva recopilació de dades i les crítiques no n’han sigut poques. D’aquí és d’on neix el concepte “Surveillance capitalism” format per la teorista social Shoshana Zuboff. Però tot l’ambivalència i la reticència en el sector, la pandèmia va donar l’empenta final als usuaris a utilitzar més les plataformes donant-les-hi més poder del que mai s’havia pogut imaginar a aquestes companyies. L’autor parla de diversos llibres que tracten aquest tòpic, donant-li especial rellevància a tres llibres. The Internet Is Not What You Think It Is de Justin Smith a diferència de Zuboff, l’autor no intenta descodificar l’àmbit tecnològic de les empreses però sí en la distracció dels usuaris del que hi ha darrere internet, una força tangible, política i històrica; el naixement d’internet com a arma de defensa en la Guerra Freda. Work Pray Code de Chen és una etnografia de Silicon Valley que recalca com la religiositat ha alimentat el capitalisme Americà. Chen mostra com els treballadors d’aquestes corporatives parlen de fer canvis significatius, com si es tractés d’un treball diví, inclús convidant a espirituals de la “New Age” per fer discursos en reunions d’empresa i patrocinar seminaris al lloc de treball sobre millora personal i espiritual. Finalment, Dignity in a Digital Age de Khanna s’assimila més al típic llibre de polítiques però amb connexions amb teòrics i filòsofs polítics com Habermas, Nussbaum, Douglass, Rawls per defensar una millor regulació de les plataformes. Finalment, el que podem trobar en comú en els tres llibres és la dependència i condemna de la societat Americana en aquestes plataformes impulsades per Silicon Valley. Un cicle circular en el que els usuaris són dependents, tot i ser crítics, i alimenten el creixement d’aquestes companyies. Individus i empreses busquen el alleujament d’aquest estrès imposat per les plataformes a través del misticisme de les religions antigues promocionat per elles mateixes: aplicacions de mindfulness, ioga, i meditació amb logotips corporatius.

Derek Thompson Why Everything in Tech Seems to Be Collapsing at Once

Derek Thompson argumenta a *The Atlantic* que les grans indústries tecnològiques estan patint un col·lapse simultani. Tot i que els nivells d’atur en el sector continuen essent molt

baixes, tots els gegants tecnològics —Amazon, Meta, Snap o Twitter— han començat recentment a rescindir desenes de milers de contractes. A més, la capitalització de les accions d'aquestes empreses han caigut més d'un 50% durant el darrer any. Això, unit a l'explosió de la bombolla de les criptomonedes fa que l'autor es plantegi les raons per què d'aquest col·lapse. Per un banda, es pot argumentar que una d'elles és el tipus d'interès. Després de la gran recessió de 2008, l'economia es basava en baixa demanda i baixos tipus d'interès, la qual cosa va propiciar la inversió en capital de risc invertit tecnològic. La digitalització de l'economia va augmentar considerablement el pes d'aquesta indústria. Amb els efectes post-pandèmia els tipus han pujat i, per tant, tota aquesta inversió i eufòria ha anat disminuint. Per l'altra banda, també hi ha una segona hipòtesi: la indústria tecnològica està patint una crisi de mitjana edat. Després d'una primera època on calia resoldre uns problemes molt complexos, sembla que s'ha tancat una etapa. Els directius estan ara buscant reptes en una nova direcció —com per exemple la inversió en el concepte del Metavers. En aquest sentit, totes les companyies estan utilitzant gran quantitat de recursos en iniciatives la rendibilitat de les quals és incerta. L'espai, els assistents de veu, la realitat augmentada: cap d'aquestes inversions estan tenint, de moment, una resposta social. D'aquesta manera, la explicació macroeconòmica i la psicodinàmica son complementàries. La indústria portava anys preparant-se per invertir en noves aventures complicades, però ha estat colpejada pels efectes de la pandèmia. Tanmateix, ens equivocariem si donessin la indústria per morta, assegura Thompson. Estem en un moment de transició, i d'aquí deu anys podríem veure un futur incert que generaran les noves aplicacions de les intel·ligències artificials.

Le Grand Continent Guerre technologique: 10 points sur les semi-conducteurs

La revista *Le Grand Continent* presenta un estudi sense precedents en 10 punts, 12 gràfics i 2 mapes per entendre la matriu de la rivalitat tecnològica entre la Xina i els Estats Units que estructura el món respecte d'un dels seus aspectes més rellevants: els semiconductors. Els punts al voltant dels quals s'estructura l'estudi són els següents: 1) Què és un semiconductor? 2) Per què són importants? 3) La cadena de valor i la interdependència dels actors clau 4) Per què Taiwan? 5) Per què els semiconductors són el cor de la rivalitat geopolítica global? 6) Quina és la posició dels Estats Units? 7) Quina és la posició de la Unió Europea? 8) Què es fa o es preveu fer per contrarestar l'escassetat de semiconductors? 9) Quin impacte han tingut les noves restriccions nord-americanes en el mercat global dels semiconductors? I 10) Què passa en cas d'escassetat de semiconductors? Limitant-nos aquí a la importància dels semiconductors en l'escenari geopolític actual, cal assenyalar que recentment l'administració Biden ha decretat una sèrie de sancions que porten la confrontació global en aquest àmbit a un altre nivell, impeding que les empreses enviïn a la Xina els processadors d'avantguarda necessaris per executar algoritmes d'Intel·ligència Artificial complexa. Les sancions no només s'apliquen a les empreses nord-americanes, sinó també a totes aquelles que utilitzen inputs americans en els seus processos de producció (propietat intel·lectual, programari de disseny, etc.). Aquesta decisió segueix una sèrie de decisions que ja han començat a reforçar els controls sobre les exportacions de semiconductors a la Xina. Tot i que alguns ho veuen com un retorn al pensament de la

Guerra Freda, aquesta decisió és emblemàtica de la centralitat dels semiconductors en la rivalitat tecnològica global. Ja hem vist com els actors implicats són també grans actors geopolítics, però una sèrie de factors ajuden a subratllar encara més la importància dels semiconductors: la transformació digital global en curs, la pandèmia de COVID-19 amb els seus efectes disruptius en les cadenes de subministrament i la guerra a Ucraïna que està afectant el subministrament de matèries primeres.

Ling Chinese battery makers are setting up in Europe

Les empreses xineses de bateries elèctriques s'estableixen a Europa. Europa té previst eliminar completament els cotxes de combustió fòssil per l'any 2035, i les companyies xineses que produeixen bateries elèctriques en poden ser una peça clau. Enguany aquestes companyies han obtingut més beneficis a Europa que als Estats Units per primer cop. De les 22 companyies xineses presents a les borses europees, la meitat són del sector de les bateries elèctriques per a vehicles. A les borses d'Alemanya i Suïssa ja hi ha empreses xineses com Gotion High-tech, GEM, Keda o Ningbo Shanshan. L'expansió xinesa en territori europeu és compatible amb els plans de la Unió Europea de fer servir bateries elèctriques produïdes només a Europa a partir de 2025, tot i que les exportacions de bateries de liti de la Xina a Europa també han augmentat en el primer semestre de 2022. Actualment hi ha vuit fàbriques xineses en construcció a Europa, que tindran una capacitat anual de 214 gigawatt hora (GWh), força més que el total europeu de 2021 de 60 GWh. CATL és un gegant del sector de la bateria xinès, que acabarà una fàbrica a Alemanya a finals de 2022 i en té prevista una altra a Hongria. SVOLT ha anunciat una segona planta a Alemanya per setembre i Gotion High-Tech en reformarà una de Robert Bosch perquè entri en funcionament el 2023. Altres productors com EVE Energy o CALB també tenen previst establir fàbriques a Europa. Tanmateix, el camí també té els seus sots, perquè totes aquestes fàbriques hauran de complir les normatives d'emissió zero i altres condicions que la Unió Europea exigeix a les empreses del seu territori, com ara assolir una ràtio de reciclatge del 85% en bateries de vehicle per l'any 2030. A Polònia el productor Guotai d'electròlits per a bateries ha vist com li suspènien un projecte perquè no complia les condicions mediambientals necessàries. A més, la Unió també ha començat a invertir en la diversificació de les fonts de materials per a les bateries, especialment el liti i el cobalt, per tal d'evitar de dependre massa de les importacions estrangeres com ara les de la Xina.

Le Monde Réguler enfin les cryptomonnaies

La fallida de FTX, una de les principals plataformes d'intercanvi de criptomonedes del món, és fruit d'un còctel tan clàssic com explosiu, entre ceguesa, negligència i context tòxic, que demana una supervisió decidida, en particular als EUA. L'editorial de *Le Monde* subratlla que al cor de l'escàndol hi ha un sistema d'apropiació indeguda de béns. Alguns dels diners confiats a FTX pels seus clients van ser suposadament absorbits pel fons Alameda Research. Aquesta empresa, de la qual Bankman-Fried, el fundador de FTX, era l'accionista majoritari, va utilitzar suposadament els fons dipositats per fer apostes financeres extremadament arriscades sense que els inversors fossin informats. Aquestes operacions

estaven garantides sobre un actiu igualment especulatiu, ja que era FFT, la criptomoneda de la casa, que el mateix Bankman-Fried regulava. L'afluència de sol·licituds de devolució de clients preocupats per la caiguda de la FFT va precipitar la crisi de liquiditat. Si el sector bancari tradicional ha sabut mantenir la distància, cal preguntar-se per la lleugeresa amb què s'han trobat implicats en aquest afer sense exigir fons d'inversió consolidats com Sequoia, el fons de pensions dels professors d'Ontàrio o l'empresa japonesa Softbank. D'altra banda, els bancs centrals fa mesos que demanen la regulació de la criptomoneda. Per què està lluitant per emergir? Un banc ja no té dret a utilitzar els diners dels seus clients per especular pel seu compte. Llavors com és que una plataforma de criptomònada pot fer-ho, tot i que la solidesa dels seus actius és més un casino que no pas una inversió. L'augment de les criptomonedes s'ha vist molt encoratjat per la gran quantitat de liquiditat injectada pels bancs centrals al sistema financer. Aquests diners, creats quasi *ex nihilo*, han empès els inversors a invertir en actius cada cop més arriscats i cada cop més barrocs per obtenir rendibilitats cada cop més altes. Ateses les enormes quantitats de diners que maneja aquest sector altament especulatiu, l'editorial considera que és urgent regular-ne les pràctiques.

... Y también recomendamos

[Larry Diamond A World Without American Democracy?](#)

[Jelani Cobb The Enduring Power of Trumpism](#)

[Mujtaba Rahman Hungary and EU inch toward deal](#)

[Ian Bancroft Bosnia's path to the EU is no Shorter](#)

[Maria Ressa How to Fight Fascism Before It's Too Late](#)

[Gordon Brown Nationalism is the ideology of our age. No wonder the world is in crisis](#)

El canvi climàtic ja afecta Europa. Gordon considera que Europa no només ha de contribuir econòmicament per «reparar» el mal que han fet les economies desenvolupades en forma d'ajudes (una mica escasses) als països en desenvolupament afectats pel canvi climàtic, sinó que també ha de mirar cap endins i preocupar-se per les conseqüències negatives que el canvi climàtic ja té en territori europeu. Tot i que la classe política europea acostuma a tractar la crisi climàtica com quelcom de geopolític, la realitat és que ja és un perill per a la vida a Europa. El Grup Intergovernamental per al Canvi Climàtic (IPCC en anglès) calcula que un augment de la temperatura d'1,5 graus hi podria causar 30.000 morts anuals per la calor extrema. La cimera per al clima d'enguany ha assenyalat els canvis que hi haurà a tot el món més enllà del 2030, no només els que hi podria haver. A Europa la crisi climàtica ja està ben entrelaçada amb les altres crisis: les sequeres han afectat la producció de menjar i electricitat, cosa que ha causat més inflació i l'adopció de mesures polèmiques i favoritistes per a alguns socis de la Unió. Els tres principals perills per a Europa són les

inundacions fluvials, les sequeres i la calor intensa. Les sequeres han fet emergir ruïnes romanes a Itàlia, avisos de sequera en pedra al centre d'Europa i altres restes antigues. Segons els informes de l'IPCC, durant el segle XXI l'escalfament progressiu farà que bona part del sud d'Europa pateixi escassetat d'aigua; la combinació de calor i sequera «ocasionarà pèrdues de la producció agrícoles substancials»; i si s'arriba als 3 graus, les morts per calor augmentaran el doble, així com el risc d'incendi. Les úniques bones notícies és que ja hi ha moltes opcions per mirar de mitigar el canvi climàtic, i ja hi ha governs que gasten quantitats considerables de diners en aquest tipus de mesures. Als Països Baixos, per exemple, hi ha en marxa una ampliació de la xarxa de dics per evitar morts per inundació, i a França s'està considerant augmentar la producció de melca, que demana menys aigua que el blat. El problema de totes aquestes mesures, però, és que requereixen molta inversió, i la majoria de cops no és rendible. És per això que la despesa pública és més important que mai. Els líders europeus s'han de centrar a mitigar una crisi que ja afecta els seus ciutadans.

Bruce Shen China's Dominance Over Critical Minerals Faces New Challengers

Christian Gollier Le scénario d'une transition écologique heureuse, créatrice de millions d'emplois et peu coûteuse est irréaliste

Jared Finnegan Energy transitions: why countries respond differently to the same problem

Nataliya Ilyushina What is Mastodon, the 'Twitter alternative' people are flocking to?